

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
August 23, 1994

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 23, 1994

Nr. 163

Landsbergis: Rusijos politika siekia suskaldyti Baltijos šalis

Vilnius, rugpjūčio 9 d. (LA) — Komentuodamas naujus Rusijos išpuolius prieš Baltijos šalis, Vytautas Landsbergis spaudos konferencijoje rugpjūčio 8 d. pasakė: „Rusijos prezidento Boris Jelcin 1994 m. rugpjūčio 4 d. rūstus pareiškimas prieš Latviją dėl jos pilietybės įstatymo liečia visas tris Baltijos valstybes. Priekaištai dėl pakeisto Latvijos pilietybės įstatymo, kuriam dabar pritarė ir tarptautinės organizacijos, gali riekšti keletą dalykų. Matyt, Rusija mėgins sustabdyti Latvijos priėmimą šį rudenį į Europos Tarybą, o paskui padarys tariamą nuolaidą, reikalaujama priimti abi šalis vienu metu. Grasymais, kad padėtis gali būti destabilizuota visame Baltijos regione, siekiama suskaldyti Baltijos šalis, tikintis, kad gal kuri nors iš jų neparems Latvijos“.

Landsbergio nuomone, „patarėjai, kurie pasiūlė Rusijos prezidentui tokį diplomatinį stilių, padarė jam blogą paslaugą. Tačiau blogiausia būtų, jei Rusijos politinėse viršūnėse, žvalgantys ir artėjantį prezidento rinkimus, išvyratų antibaltiškus pareiškimų varžybos“.

Latvijai padarius vieną nuolaidą, Rusija spaudžia daugiau

Prof. Landsbergis pabrėžė, kad nelaiskę Jelcino grasinimų Latvijai asmeniniai: „matyt, yra štabas, kuris skelbia Jelcin vardu tokių tekstus“, ir pareiškė viltį, kad Latvija parems ne tik Estiją, bet ir Lietuvos valdžią. „Vienos nuolaidos Rusijai nepakanka“, — sakė Landsbergis ir siūlė Lietuvos valdžiai atkreipti dėmesį į tai, kad spaudimas Latvijai sustiprintas po to, kai pilietybės įstatyme padarytos Rusijos pageidavimus pataisos. Padarius nuolaidų dėl karinio tranzito, „kitą dieną bus pareikalauta ir galvą nulenkti, o trečią dieną — ir į grindis stuktelti“.

Čečėnijos kova dėl nepriklausomybės yra išmėginimas Rusijai

Komentuodamas trijų metų Čečėnijos kovą dėl nepriklausomybės prof. V. Landsbergis sakė, kad ši kova yra išmėginimas Rusijai (ar ji gali pripažinti caro užkariuotų kolonijų nepriklausomybės teisę), ir tarptautinei bendrijai. Praėjusiame amžiuje ilgai vykęs Samilio sukilimas Kaukaze, kurį aprašė ir grafas Tolstojus, tebėra gyvas tautų atmintyje, todėl ne vienas politikas specialistas mano, kad „antrojo Kaukazo karo“ Rusija nelaimės, o tik sukelis gaisrą visame Šiaurės Kaukaze.

Rusijos vadovai tuo tarpu daro „labai neatsakingus pareiškimus“: premjeras Viktor Černomyrdin siūlo „sutvarkyti Čečėniją“, o vicepremieras Sachraj Sergej pareikalavo, „kad Čečėnijos prezidentas Džochar Duda-jev pasitrauktų, kitaip Čečėnija turės karą“.

Visa ta kampanija labai pri-mena Lietuvos patirtį, 1940-ųjų metus, kai iš Lietuvos reikala-lauta keisti vyriausybę, grasi-nant intervencija, o atsisaky-

mas priimti ultimatumą būtų buvęs kaip pateisinimas inter-vencijai. Bet Lietuvai pri-ėmus ultimatumą, iškart pa-sakyta, kad vyriausybė bus su-darinėjama Sovietų Sąjungos pasiuntinybė, priminė opozi-cijos vadas ir konstatavo, kad marionetinė Čečėnijos vyriausy-bė jau sėdi Maskvoje, laukda-ma, kol ją nuves į Grozną.

„Kaip ir draugas V. Sakalaus-kas jau buvo sudaręs vyriausybę 1991 m. sausio mėnesį Maskvo-je, tik jos sąrašas nėra visai žinomas — gal vykstanti byla nušviečia situaciją“. Lietuvos patirtis — ar tai būtų 1940-ieji, ar 1990-1991-ji metai — „šimtą kartų geriau paaiškina mums negu kam nors Vakaruose, kas iš tikrųjų daroma prieš Čečėni-ją“, kalbėjo prof. Landsbergis.

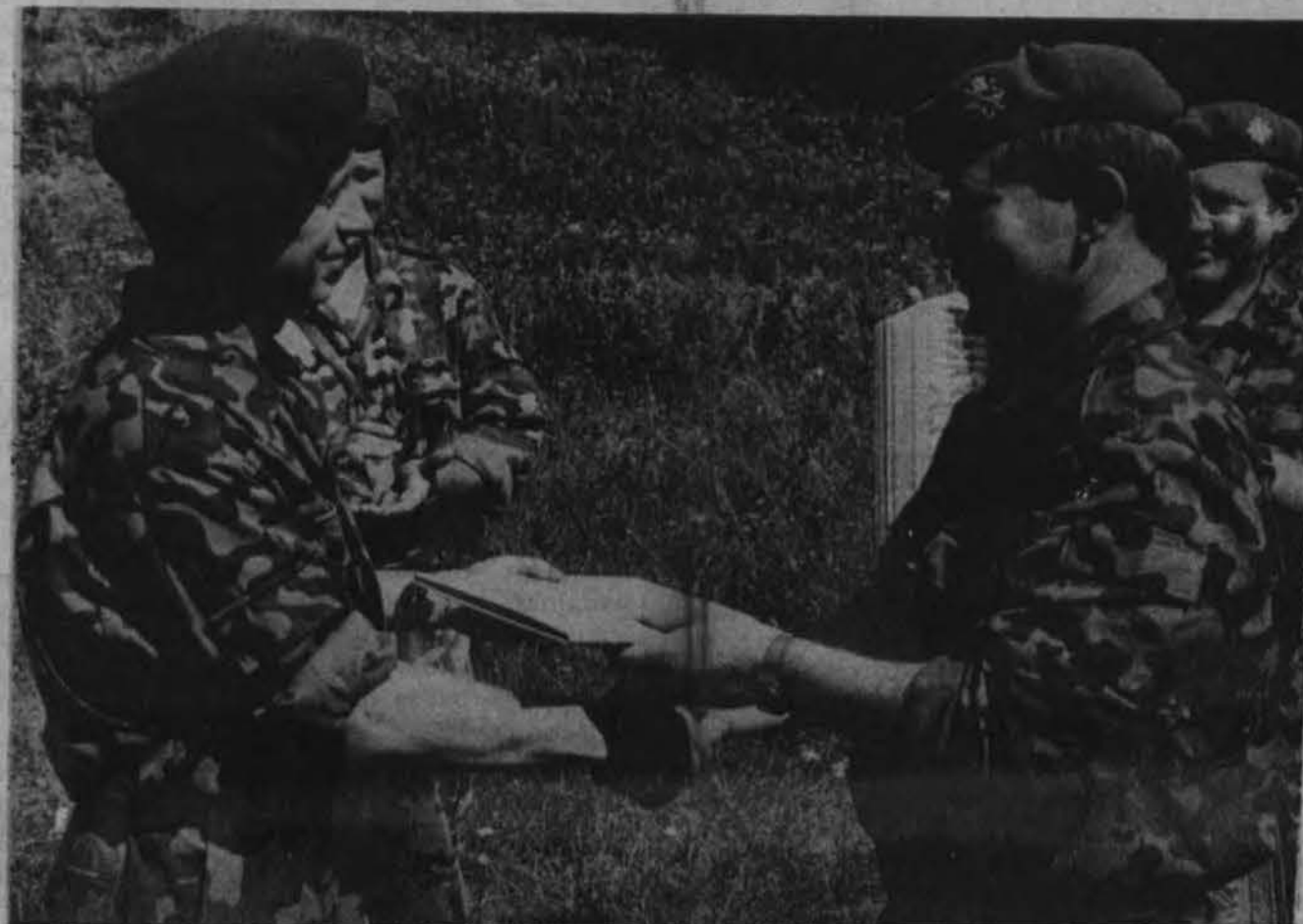
Jei Rusija labiau spaus-tų Lietuvą, ji galėtų pripažinti Čečėniją

Šaltasis propagandinis karas prieš Čečėniją irgi praktiškai toks pat, kaip tada prieš Lietuvą — „Maskva meluoja išsiuosu-si“. Šiuo metu atrodo, kad organizuojami jau ir pasienio konfliktai, anksčiau išsiuosu-si. Destabilizuoti padėtį Ingušijoje ir kanalizuoti chaosą į Čečėniją, bet prezidentui Duda-jev pavyko išvengti „Gruzijos varianto“.

Prasidėję čečėnų persekioji-mai Stavropolio krašte yra mė-ginimas sužaišti „kraujo keršto kortą“. Kita akcija — pastangos vaizduoti Čečėniją, kaip teroristų užuovėją — baigėsi tuo, kad Rusija atsisakė bendradarbiauti su Čečėnijos saugumo institucijomis. Čečėnijos „opozicija“ neslepia, netgi reklamuoja, savo ryšius su Rusijos administracija.

Klausimas, kaip Lietuva galėtų padėti Čečėnijai, prof. Landsbergis manė, kad „radi-kalių priemonių — glaudesnių ryšių užmezgimo, padedant Čečėnijai išeiti iš tarptautinius santykius kaip savarakiškai valstybei — Lietuvos valdžia nesiims“. Tačiau, jei Rusija toliau didintų šantažą, reika-laudama karinio bendradarbia-vimo ir grasinama ekonomine blokada, t.y. jei Lietuva atsidur-tų tokioje padėtyje, kai nėra ko prarasti, prof. Landsbergio nuo-mone, „būtų galima ištieti paramos ranką Čečėnijai“. Tai nebūtų paprastas žingsnis, sutiko opozicijos lyderis, bet priminė, kad Lietuva pirmoji pripažino ir Slovėniją, ir Kro-atiją — ir nesuklydo. Į Čečėni-jos atvejį Lietuvos politika gali būti „daug savarnakiškesnė“. O visuomenei niekas netrukdo reikšti protestus Rusijos am-basadai Vilniuje prieš jėgos veiksmus.

— Lietuvos Bankas, vado-vaudamasis Lietuvos Respubli-kos laikinuoju įstatymu „Dėl komercinių bankų bankroto bylų iškelimo ir teisinio nagrinėjimo tvarkos ypatumų“ išskels bankroto bylą Sekundės Bankui. Šis klausimas įtrauk-tas į Lietuvos Banko valdybos darbotvarkę ir bus svarstomas artimiausiuose posėdyje. Be to, siekiant išvengti šališkumo, ieškoma abiem pusėms priim-tinos administratoriaus kan-didatūros.

Vilniaus Savanoriškosios Krašto Apsaugos Tarnybos vadas pulk. leit. Arvydas Počius sveikina Lietuvos kariuomenės vadą generolą Joną Andriškevičių jo 50-to gimtadienio proga. Nuotr. V. Ščiavinsko, „Lietuvos rytas“

Čečėnija: Rusija prieš ją veda šaltąjį karą

Vilnius, rugpjūčio 9 d. (LA) — Čečėnijos vidaus reikalų minist-ras Satujev pareiškė, kad Rusi-ja prieš Čečėniją pradėjo tikrą šaltąjį karą. Pasak ministro, Maskva daro nematytą masto psichologinį ir karinį spaudimą Čečėnijai. Tokia padėtis gali lengvai išprovokuoti sprogimą visame Šiaurės Kaukaze.

Buvęs Rusijos Aukščiausiosios Tarybos teisėtvarkos ir kovos su nusikalstamumu komiteto pir-mininkas generolas Aslchanov taip pat mano, kad kova dėl val-džios Čečėnijoje gali baigtis kraujo praliejimu. Generolas įspėjo, kad Rusijai jėga įsikišus į Čečėnijos vidaus reikalus, kils antras Kaukazo karas. Be kita ko, generolas pažymėjo, kad jeigu Rusija panaudos jėgą, prezidentą „Duda-jevą parems net tie, kurie dabar ne su juo“.

Kaimyninėse srityse persekiojami čečėnai

Čečėnijos valdžia tvirtina, kad Stavropolio krašte prasidėjo teroro ir čečėnų persekiojimo kampanija. Pranešama, kad daugiau šimtas čečėnų šeimų paliko savo turtą ir pėsti atkeliavo iš Stavropolio į Čečėniją. Čečėnijos šaltiniai tvirtina, kad visame Stavropolio krašte milicija ir kazokų patrul-liai be jokios priežasties sulaiko čečėnų tautybės žmones. Čečė-nijos valdžia mano, kad tai specialiai surengta akcija, kurios tikslas — sukelti Čečėnijos atsakomąją reakciją ir po to dėl visko apkaltinti čečė-nus.

Penktadienį Čečėnijos infor-macijos šaltiniai paskleidė žinią, kad Stavropolio pasieny-je Kremliaus įsakymu kazokai nužudė čečėnų jaunuolį. Į Stavropolio srities Kursko rajoną, kuris turi bendrą sieną su Čečėnija, buvo susirinkę daug kazokų. Rusijos žinių agentūros ITAR-TASSo tvirti-nimu, jie susirinko reikalauti „sutvarkyti santykius su Čečėnija, kuri, anot kazokų ata-manų, tapo Šiaurės Kaukazo nestabilumo centru“. Kalti-nimus dėl užmušto jaunuolio kazokai pavadino provokacija. Vėliau per programą „Novosti“ vis dėlto buvo pripažinta, kad jaunuolis iš tiesų buvo nušau-tas. Esa jis ėmė šaudyti į kazo-

kus iš automato.

ITAR-TASSas praneša, kad kazokai jau išsiskirstė į namus, Kursko rajone ramu. Kaip įro-dymą ITAR-TASSas pateikia tą faktą, kad Kursko rajono administracijos vadovas nesi-ėmė jokių papildomų saugumo priemonių, negana to, „praleido savaitgalį kraštiečių vestuvėse, į kurias buvo pakviesta ne tik kazokų, bet ir rajono čečėnų“.

Čečėnijos valdžia prašo opoziciją nusiginkluoti
Tarptautinė žinių agentūra

Rusijos tranzitas nesusijęs su slaptais kroviniais

Vilnius, rugpjūčio 22 d. (Elta) — Rugpjūčio 8 dieną Lietuvos Respublikos Vyriausybė prėmė nutarimą „Dėl slaptų krovinių gabenimo į Lietuvos Respubliką ir iš jos tvarkos patvirtinimo“. Kaip informavo vyriausybės atstovas spaudai kai kurie Lietuvos politikai per masines informacijos priemones pasis-kelbė, jog slaptų krovinių reglamentavimas — tai jau susitarimo su Rusija dėl tran-zito pradžia“. (Rugpjūčio 19 d. „Drauge“ perdavė „Lietuvos aidą“ straipsnį. — Red.)

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija bei Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos pabrėžia, kad šis vyriausybės nutarimas neregla-

mentuoja slaptų krovinių gabe-nimo tranzitu, juo labiau karinio tranzito į Kaliningrado sritį. Nutarimo šeštuojų punktu patvirtintame muitinės postų sąraše nėra nė vieno autokelių ar geležinkelio sienos perėjimo punkto, per kurį galėtų vykti tranzitu kroviniai į Kaliningra-do sritį.

Šio nutarimo iniciatorius buvo Lietuvos Ginklų Fondas. Nutarimu siekiama reglamen-tuoti krovinių, kuriuos gauna Krašto apsaugos ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir Lietuvos Ginklų Fondas, mu-itinės patikrinimą ir įforminimą, atsižvelgiant į šių krovinių specifiką.

mentuoja slaptų krovinių gabe-nimo tranzitu, juo labiau karinio tranzito į Kaliningrado sritį. Nutarimo šeštuojų punktu patvirtintame muitinės postų sąraše nėra nė vieno autokelių ar geležinkelio sienos perėjimo punkto, per kurį galėtų vykti tranzitu kroviniai į Kaliningra-do sritį.

Šio nutarimo iniciatorius buvo Lietuvos Ginklų Fondas. Nutarimu siekiama reglamen-tuoti krovinių, kuriuos gauna Krašto apsaugos ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir Lietuvos Ginklų Fondas, mu-itinės patikrinimą ir įforminimą, atsižvelgiant į šių krovinių specifiką.

Daugiausia privatizuojamos smulkios įmonės

Vilnius, rugpjūčio 19 d. (Elta) — Iki rugpjūčio pradžios iš Pramonės ir prekybos ministerijos įtakoje esančių 575 įmonių yra privatizuota 430 arba 74.8%. Visiškai privatizuotos yra Lietuvos medienos pramo-nės įmonės. Lengvosios, chemi-jos, mikrobiologijos ir farmacijos pramonės įmonių privatizuota daugiau kaip 80%.

Pramonės ir prekybos minis-terija informuoja, kad daugiausia yra privatizuota smulkios įmonių arba atsisikyrusių di-džiųjų pramonės įmonių padali-nių, o didžiosioms įmonėms, buvusiems susivienijimams, pri-vatizavimas sekasi sunkiai. To-dėl skaičiuojant ne pagal įmo-

nių skaičių, o pagal įstatinį kapitalą, privatizavimo rodikliai kuklesni.

Tarp Pramonės ir prekybos ministerijos įmonių dar yra ne-privatizuota beveik 300 mili-jonų litų vertės įstatinio ka-pitalo — 44.8% viso įstatinio įmonių kapitalo. Užsienio in-vestitoriai į Lietuvos pramonės įmones žiūri labai atsargiai, nors informacija apie šalies pri-vatizuojamas įmones platinama ambasadoje, leidžiami specialūs biuletiniai.

— Obelių valstybinė rapsų aliejaus įmonė gavo 175,000 litų valstybinių lėšų, skirtų Nacio-nalinei žemės ūkio veiklos prog-

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Landsbergis: Priešininkai bando žlugdyti referendumą

Vilnius, rugpjūčio 22 d. (Elta) — Referendumo šalininkų argu-mentai tampa vis dalykiškesni, o jo priešininkai griebiasi primityvaus melo, pirmadienį spaudos konferencijoje teigė Seimo opozicijos vadas Vytautas Landsbergis. Tai yra akivaizdus pastarųjų moralinio pralaimė-jimo požymis, sakė jis. Vieninte-lis išsigelbėjimas, kurio tikisi referendumo priešininkai — ji sužlugdyti ir todėl visokiais bū-dais siekia, kad kuo daugiau žmonių neateitų balsuoti. Tai, be kita ko, daroma ir su Vyriausiosios Rinkimų Komisijos pa-galba. Kai kurie veiksmams, pa-sak Vytauto Landsbergio, ver-ti baudžiamųjų priemonių.

Vytautas Landsbergis pažymėjo, kad „vyksta tam tikras apsisprendimas Bažnyčios viduje“. Jo nuomone, išryškėjo savotiškai politizuota dvasininkijos dalis — ta, kuri stengiasi nepykinti valdžios. Humanizuotajai jos daliai, pasak opozicijos vado, priklauso tie dvasininkai, kurie supranta žmonių rūpesčius ir nori būti su jais. Pastarieji kviečia atktyviai dalyvauti referendume ir būti už siūlomą įstatymo nuostatų priėmimą.

Referendumo agitacijos fone, pasak Vytauto Landsbergio, pa-radoksalus yra Respublikos pre-zidento elgesys: šalies vadovas pareiškė apskritai nedalyvau-siąs referendume. Bet juk pre-zidentas yra Lietuvos pilietis, ir savo pilietinę pareigą jis privalo atlikti — tegul balsuoja prieš.

Kita Vytauto Landsbergio spaudos konferencijos dalis buvo skirta Rusijos karinio tranzito problemai. Jis dar kartą pabrėžė, kad tokia su-tartis padarytų Lietuvą pri-klausomą nuo Rytų. Jeigu iki šiol Lietuva turėjo pakankamai nepriklausomą poziciją ir galimybes išlikti nepajungtai, tai pasirašius sutartį visa tai būtų prarasta.

Aukštų mokesčių reikalauja ir iš kitų laivų

Vilnius, rugpjūčio 9 d. (LA) — „Lietuvos aidas“ išspausdino Los Angeles lietuvių atvirą laišką Lietuvos prezidentui Algirdui Brazauskui ir JAV Karinio Laivyno sekretoriui John Dalton, kuriame reikalavo Lietuvos prezidento atsisprašymo už tai, kad Klaipėdos jūrų direkcija ir Klasco reikalavo aukštų mokesčių iš labdarą atplukdžiusio JAV laivo S.S. Hayler.

Janina Bačiūnaitė tame straipsnyje pastebi, kad aukštų mokesčių iš draugiškais tikslais atplaukusių užsienio karo laivų reikalaujama reguliariai. Vieni nesigilinę pateiktą sąskaitą apmoka, kiti, principingesi, pasidomi, už ką tos didelės su-mos. Taip pasielgė ir JAV „Hayler“ bei Norvegijos karo kateriai: „Hayler“ kapitonas, peržiūrėjęs jam pateiktą 21,648 dolerių sąskaitą, ją perbraukė ir pažymėjo tik tas paslaugas, kurios iš tikrųjų buvo suteiktos. Pats laivo vadas užrašė ir sumą — 10,649 doleriai. Tarp kitko, laivas buvo atvežęs labdarą.

Šis atvejis ne pirmas, 1993 m. į Klaipėdą buvo atplaukęs Šve-dijos karo laivas su draugišku vizitu ir taip pat atplukdė dviračių labdaros siuntą. Tuomet svečiai sąskaitos irgi ne-apmokėjo.

„Hayler“ laivo vadas Klai-pėdoje surengė priėmimus. Vie-nam jų dalyvavo ir Lietuvos

prezidentas A. Brazauskas. Kas patikės, kad prezidentas neži-nojo, jog „Hayler“ atplukdė lab-daros siuntą? Kas nežinojo, kad „Hayler“ jūreiviai, atvežę labdarą, tvarkė supukuos, globėjo ir vaišino našlaičius, kad jų kunigas lankė ligonius? Žinojo visi, kurie norėjo žinoti, rašo Bačiūnaitė. O tai, kad per gausybę labdarų pamirštame padėkoti, akivaizdu. Tai ar ilgai po tokių nesusipratimais pa-verstų lupikavimų ir svečiai lankysis, ir labdaros byrės kaip iš gausybės rago? Tai, kad šis faktas Lietuvai nepadarė gar-bės, aišku, baigia straipsnį Bačiūnaitė.

Beje, JAV jau pareiškė, kad neturi pretenzijų Lietuvai dėl to ivykio.

Aviacijos šventė Vilniuje

Vilnius, rugpjūčio 18 d. (Elta) — Šeštadienį Tarptautiniame Vilniaus aerodrome vyko aviacijos šventė, skirta generolo Antano Gustaičio skrydžio aplink Europą 60-mečiui, tarptautinės civilinės aviacijos 50-mečiui, Lietuvos karo aviacijos 75-mečiui.

Šventės metu aviacijai nusi-pelnusiems žmonėms buvo įteik-ti valstybiniai apdovanojimai, veiks aviacijos technikos pa-roda. Nuo 10 valandos iki šven-tės pradžios ir po šventės žmo-nės buvo skraidinami lėktuvais ir oro balionais.

Šventė prasidėjo 12:30 val. or-kestro atskraidinimu. Šventės dalyviai galės stebėti aukštąjį pilotą, sklandytuvu, para-šiutinę akrobatiką, oro balionų, lenktynių pradžią. Programa baigėsi šventiniais fejerverkais.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 23 d.: Šv. Rožė Limietė; Pilypas, Baumilas, Gilius, Liudytė. Juodojo kaspino diena, minint 1939 m. Stalino ir Hitlerio suokalbį, pasirašius Molotovo-Ribbentropo sutartį, pagal kurią Baltijos valstybės atiteko Sovietų Sąjungai.

Rugpjūčio 24 d.: Šv. Baltra-miejus, apaštalas; Michalina, Mykolė, Audronis.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

SVEIKA MITYBA

VIRGINIJA KENTAUTIENĖ

CHEMIKALAI APIPURKŠTI PRODUKTAI

Daugelis girdi ir skaito, kad maisto produktus auginant ir gaminant, o ypač siunčiant į tolimesnes vietas, vartojami įvairūs chemikalai naikinti visokiems kenkėjams, pagreitinti nokimą, išlaikyti šviežiai atrodančius vaisius ir daržoves. Žmonės žino, kad tie chemikalai yra nuodai ir kenksmingi sveikatai, todėl rūpestį kelia klausimai: ar valgant vaisius ir daržoves neapsinuodysime tais chemikalais, ar jų nuosėdų jau nebėlikę ant obuolių, uogų, daržovių? Kas užtikrins, kad vaisius ar daržovės saugios?

Tiesa, Amerikos valdžia turi atitinkamas įstaigas, kurios stengiasi apsaugoti vartotojų sveikatą nuo per didelio chemikalų maiste kiekio. Yra labai griežtos taisyklės, kada augintojas gali purkšti chemikalais maistinius augalus, produktai yra tikrinami surinkimo punktuose, bet taisyklės dar nėra tikrovė. Tikrovėje pasitaiko pavojingų išimčių. Antra vertus, ne visi vaisiai ir daržovės auginami tik Amerikoje. Dabar produktai importuojami iš viso pasaulio, nes vartotojai nori turėti šviežių vaisių ir daržovių bet kurio metu laiku.

Nors šis kraštas labai didelis ir turi įvairių klimato zonų, tačiau ne viskas kiekvienu metu auga, be to, kartais pigiau tuos pačius produktus importuoti, nes užsienyje pigesnė darbo jėga ir neturtingesnės valstybės svarbu užsidirbti valiutos, eksportuojant žemės ūkio gaminius. Tačiau ne visur yra tokia griežta taisyklė dėl chemikalų vartojimo, auginant vaisius, daržoves, javus.

Geriausias ir efektingusias būdas apsaugoti nuo kenksmingų chemikalų žemės ūkio produktuose yra įsitaikyti savo daržą ir sodą — užsiauginti daržoves bei vaisius. Tačiau mieste gyvenantiems tas ne visuomet įmanoma, todėl reikia ieškoti kitų apsaugos būdų.

Noriu pabrėžti, kad vaisiai ir daržovės organizmui būtinai reikalingi, todėl, bijantis cheminės taršos, negalima nustoti valgyti augalinio maisto, nes jo gerosios savybės tikrai nusveria galimą žalą iš chemikalų, naudotų tą maistą auginant. Be to, yra gerų būdų apsaugoti, arba bent sumažinti, chemikalų pavojų. Štai jų keli.

Pirmiausia atsiminkime, kad daugumas chemikalų, kuriais purškiami vaisiai ar daržovės laukuose, po trijų dienų nustoja veiksmingumo. Jais apipurškiami tik krūmai, medžiai ar patys augalai, todėl tarša lieka vaisiais ar daržovės paviršiuje, nuo kurio irgi galima dalį tos taršos pašalinti plaunant, nuplunant.

Vasaros metu verta paieškoti

vietinių produktų, kuriuos lengva rasti ne tik parduotuvėse, bet vadinamuose „ūkininkų turguose“, pakelėse pastatytose būdelėse, kur žmonės parduoda savo produktus. Kadangi tie produktai nebuvo vežami į tolimas krautuves, ant jų nepurškiami papildomi chemikalai, kad vaisiai ar daržovės ilgiau išlaikytų šviežią, patrauklią išvaizdą.

Cia gerai taisyklė yra vengti, jei įmanoma, iš kitų kraštų atvežtų vaisių bei daržovių, ne vien dėl ilgų atstumų vežimui cheminėmis priemonėmis apsaugotų produktų, bet ir dėl, kaip jau minėjau, ne tokios griežtos priežiūros, kuo galima ar negalima naikinti kenkėjų, vaisius bei daržoves auginant.

Prieš valgant vaisius ir daržoves, būtina nuplauti, kartais vartojant net šepetuką. Tas pašalina ne tik dalį paviršiaus chemikalų, bet taip pat kitokius nešvarumus, pvz., sandėliuose galimus pelius ir žiurkių „pėdsakus“, tarakonų kiaušinėlius ir pan.

Jeigu savo kieme turite daržą ir auginate bet kokias daržoves ar uogas, venkite aplinkinių pievėlių žolės, o taip pat darže naudoti nuodus. Kenkėjais galima atsikratyti ir paprastesniais būdais.

Nuo salotų ir kopūstų nuplūti ar nupjauti viršutinį lapų sluoksnį, taip pat nupjauti pačius viršutinius salierių lapus, prieš plaunant ir vartojant.

Jeigu įmanoma, gera pirkti organinių būdų, t.y. be jokių chemikalų auginamus produktus. Jie paprastai brangesni ir ne taip patraukliai atrodo, bet, ypač mažų vaikų ir kūdikių mitybai skirti vaisiai ir daržovės be chemikalų verti kelių papildomų centų.

Tarp kitko, juo gražiau, be jokių dėmelių, be jokių netobulumų atrodo vaisius ar daržovė, galima prileisti, kad auginant buvo vartota ypač daug nuodų kenkėjams ir įvairioms augalų ligoms „atbaidyti“. Žinoma, nedera pirkti apipelėjusius, suaižėjusius, varbzdžių ar kirmėlačių apkrantytus vaisius bei daržoves. Tai jau kitas kraštutinis numas.

Jeigu atrodo, kad vaisiaus ar daržovės paviršius yra padengtas vaško sluoksneliu, geriausia jį nuplūsti, nes vaško sluoksnis galbūt uždengė dar „neišsigaivusius“ chemikalus nuo paviršiaus. Tuo atveju chemikalai nebepavirsta nekenksmingais, bet pasilieka „užkonservuoti“ po vašku.

Nuodingų chemikalų nuosėdos labai pavojingos neščioms moterims. Jos turėtų saugotis ne vien cheminės taršos ant vaisių ir daržovių, bet ir žuvų iš užkrėstų, nešvarių vandenių.

Žiburėlio mokyklėlės Lemonte auklėtiniai Vasario 16-sios šventėje. Iš kairės: Andrius Mickus, Aleksandras Thaus, Daina Varnaitytė, Daina Fisher, Antanas Kirkus, Aras Alekna, Robertas Senkevičius.

Nuotr. Jūratės Fischer

KALBINIS LAIKOTARPIS — IŠPLĖSTINĖS FRAZĖS

Kritiškuoju kalbos vystymosi laikotarpiu vaikui reikalinga inteligentiška pagalba, kurios šiandien labai stokoja kūdikiai. Prieš atsakydami į klausimą, kokia pagalba reikalinga, pabandykime pirma susipažinti su trimis pagrindiniais dalykais, kurie yra reikalingi, norint gerai išmokyti motinos kalbą: 1. Gera klausia; 2. Gerai veikiančios kalbos organai: burna ir gerklos turi būti gerai išsivystę, su gerai veikiančiais nervais; 3. Troškimas bendrauti su aplinka.

Atsižvelgiant į pirmąjį poreikį, būtina patikrinti kūdikio klausą tuojuo po gimimo, kadangi kalba turi būti „pagauta“ (absorbuota). Kiekvienas klausos trūkumas kliudys pagauti garsus. Kūdikis negalės jų gerai išgirsti ir dėl to normalus kalbos vystymasis vėluos.

Klausą patikrinti galima paprastu būdu: suplojant rankomis, skambinant skambučiu arba negarsiai pašaukiant vardu. Jeigu kiltų koks įtarimas, tuojau pranešti savo gydytojui.

Labai svarbu žinoti ir suprasti: kūdikis pirma pagauna (įsisavina, absorbuoja) kalbą ir tik daug vėliau pradeda kalbėti. Pirmoji kalbinė pagalba — visuomet su kūdikiu kalbėti lėtai, negarsiai, bet labai aiškiai tariant garsus. Kalbos tonas turi būti rimtas, kalba — prasminga. Pvz., keičiant vystyklus, įvardinti liečiamas kūno dalis ir atliekamus veiksmus. Valgydinant sakyti vartojamų valgų pavadinimus. Žinoma, bendraujant su kūdikiu kalbėti lėtai, negarsiai, bet labai aiškiai tariant garsus. Kalbos tonas turi būti rimtas, kalba — prasminga. Pvz., keičiant vystyklus, įvardinti liečiamas kūno dalis ir atliekamus veiksmus. Valgydinant sakyti vartojamų valgų pavadinimus. Žinoma, bendraujant su kūdikiu kalbėti lėtai, negarsiai, bet labai aiškiai tariant garsus.

Kai bendraudami su kūdikiu kalbėti lėtai, negarsiai, bet labai aiškiai tariant garsus, tuojau pat atkreipkite į tai dėmesį, tuo parodydami, jog kalba yra bendravimo forma su kitais.

Svarbu, kad kūdikiai išmokyti žodžius, girdėdami juos sąryšyje su tikrove. Kiekviena diena pateikia daug progų natūraliems pokalbiams su kūdikiu: maudant, aprenčiant, nurengiant, einant pasivaikščioti. Kalbant svarbu duoti daiktams ar veiksmams tik vardus, bet neįsileisti į ilgą kalbą bei aiškinimus. Pvz., rodydami šaukštą, pakartokite 2-3 kartus „šaukštas“. Vaikas greitai supras, kad žmonės, daiktai ir

veiksmai turi vardus. Be to, reikia žiūrėti, kad kūdikiai girdėtų ir suaugusiųjų pokalbius, diskusijas. Vengti garsių, storžieviškų kalbų. Jei kūdikiai ir vaikai girdės žodinę ir taisyklinę kalbą, tai ir jie taip ateityje kalbės.

Suaugusieji, kalbėdami su vaikais, visuomet turėtų kalbėti pamažu, aiškiai, natūraliai, o ne specialiai „vaikiškai“. Svarbiausia ilgomis savo kalbomis neužgožti jų iniciatyvos kalbėti. Žinokime, jog vaikai daugiau supranta, negu patys gali pasakyti. Todėl, kai jie bando ką nors pasakoti ir pradeda „painiotis“ liežuvis, niekuomet nereikia juoktis ar šaipytis iš jų nesėkmingų pastangų, keistų žodžių. Jautresni vaikai gali prarasti pasitikėjimą savimi, užsidaryti savyje ir vengti kalbėti. Baimė būti nesuprastam ar pašieptam dažnai pasilieka visam gyvenimui.

Nemažiau svarbu nepamėgdžioti jų kalbos klaidų, galvojant, kad tokiu būdu jie geriau suprastų, pastebės jas ir pasitaisy. Netiesa. Neaiškus tarimas, tai ne supratimo stoka, nes jų samonėje yra žodis ir kūdikis žino kaip jį taisyklingai išgirsti. Tačiau galbūt balso stygos dar nėra pakankamai išsivysčiusios, kad galėtų taisyklingai išgirsti. Todėl geriausia pagalba šiuo atveju, nepriklauso, kaip ir ramiai pakartoti reikalingą žodį. Rimta suaugėlio laikysena gali kokybiškai pagerinti kalbos išsivysimą. Užuo kretus juokus, kai kūdikis klysta, pagarbiai įvertinti jo pastangas ir taktiškai jį pataisyti. Tokio inteligentiško elgesio rezultatas: dviejų metų amžiaus kūdikiai kalbės aiškiai ir taisyklingai. Liūdna, kai šiandien keturmečiai ar net penkmečiai dar tebekalba „vaikiškai“.

Bus daugiau

KAS TAS „HERBALIFE“?

Praeitų metų 201-me „Draugo“ numerįje buvo rašyta apie ligą, kuri vadinasi „Lėtinio nuovargio sindromas“.

Tai liga, kuri mane vargino daugiau negu dešimt metų. Beveik kiekvieną rytą atsikėlusį jausdavau tarsi sudaužytą. Vėliau atsirado nemigos baimė, nes naktimis labiausiai maudavau kūną. Rytai blogai savijautą, nedarbingą nuotaiką bandydavau atgaivinti besaikiu kavos gėrimu, analgezinėmis tabletėmis.

Nepradžiugino manęs ir minėtas straipsnis, nes jo pabaigoje aiškiai parašyta, kad apie lėtinio nuovargio sindromą gydytojams ir pacientams kyla daugiau klausimų negu atsakymų.

Nemačiau išeities iš užburto rato ir slapta brovėsi mintis, kad gyventi liko neilgai, nes pervargęs organizmas išsukė gilia depresiją.

Laikraščio „Lietuvos rytas“

iškarpa su Neringos Jonušaitės straipsniu „Iš užburto gyvenimo rato galima ištrukti — tereikia pasirinkti Herbalife“, ir mano rankas pateko neatsitiktinai. Žinodami mano negalią, artimieji Lietuvoje atsiuntė su priedu: „Ši produkcija gaminama Amerikoje. Pabandyk ir jeigu padės tau, atsiųsk ir mums“. Man tai pasirodė kaip šiaudas skėstanciam.

Straipsnio autorė, pasiremama konkrečiais pavyzdžiais, rašė, kad nuo senų laikų kiniečiai, japonai ir kitos Rytų tautos gydymosi reikalingas naudoja įvairias žoles ir mineralus. Šiuo metu žymūs pasaulio mokslininkai, įskaitant beatodairišką civilizacijos pergalę prieš gamtos duotus žmogui natūralius gyvybiškus procesus, emėsi ieškoti būdų, kaip apvalyti žmogaus kūną nuo užteršusių medžiagų, kaip jį sustiprinti.

Jie vyko į ekspedicijas po tuos kraštus, kurie garsėja geros mitybos tradicijomis, tyrinėjo jogu maistą, lankėsi ilgaamžiškumu garsėjančiose tautelėse.

Taip pamažu laboratorijose buvo sukurta „Herbalife“ produktas, kurio sudėtyje — vien natūralios kilmės medžiagos, skirtos žmogaus organizmo išvalymui, nuvargusių ląstelių sustiprinimui ir jų veiklos suaktyvinimui. Išsivales organizmas atsigauna, lengvai įsisavina jam reikalingas medžiagas ir sustiprėjęs pats kovoją su sutrikimais ar infekcine intervencija.

Organizmui nereikalingus vandeninius riebalus, druskas ir kitokias atmatas išsivalę inkstai ir visa šalinimo sistema nesunkiai pašalina iš organizmo, dėl ko sureguliuojamas svoris, normalizuojasi kraujospaudimas, išnyksta nuovargis ir nemigos simptomai.

„Herbalife“ bendrovė susikūrė 1981 metais JAV, Los Angeles, ir šiuo metu turi per 25 milijonus vartotojų įvairiose pasaulio šalyse. Kadangi daugumą gydytojų rekomenduotų vaistų jau buvau naudojusi, pagalvojau, kad, išbandydama „Herbalife“, vargu ar bepakenksiu savo išsibalsavusiai organizmo veiklos sistemai: Kaip rekomenduojama šios produkcijos platintojų, užsisakiusi viską, kas reikalinga organizmo išvalymui, (Herbal Aloe, Florafiber, Schizandra Plus), neturėdama didelių vilčių pradėjau naudoti. Jau po savaitės pajutau, kad nebeturėtu problemų su amžinai streikuojančiais viduriais. Igausi šiek tiek optimizmo, naudoju antrąją programos dalį.

Po mėnesio trukusio sąžiningo organizmo valymo, pradėjau jausti, kad nemiga ir nuovargis traukiasi į šalį. Atsigaavo veido oda, pragiedrėjo akys. Susidomėjau kitomis „Herbalife“ programomis pašalinti nereikalingą svorį. Dviejų mėnesių laikotarpyje dvylika svarų neįjuntamai išnyko, o kūnas tapo stangresnis.

Pagrindinę, susidedančią iš trijų komponentų, „Herbalife“ programą naudoju iki šios

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$100.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

dienos, laisvai manipuliudama papildomais elementais pagal organizmo poreikį.

Nesūliau kiekvienam tuojau pulti prie „Herbalife“, kaip prie gyvybės šaltinio. Žinia, kad kiekvienas norėtų būti žvalus, bet kol to galima pasiekti fizinėmis priemonėmis, kaip mankšta, pasivaikščiojimas gryname ore, tinkama mityba, suteikim pirmenybę joms, „Herbalife“ palikime tiems, iš kurių civilizacija jau pareikalavo savo duoklės — sveikatos.

Iš savo patirties galiu drąsiai pasiūlyti kiekvienam, per anksti patyrusiam amžiną nuovargio jausmą, ankstyvą senėjimą, ner-

vingumą, padidėjusį svorį patikėti „Herbalife“ gaivinančiomis savybėmis.

Audronė Žilinskienė

Redakcijos pastaba. Ši straipsniuka spausdiname bendrai informacijai ir nerekomenduojame autorės siūlomo metodo. Tai daugiau „liaudies medicina“ — jeigu ir nepadeda, tai bent nekenkia — kaip žmonės sako.

DR. ROMUALDAS POVILAITIS

DANTŲ GYDYTOJAS
Tel. (1-312) 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 blokas) vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

LINAS A. SIDRYS, M.D.

Ophthalmologas/Akių Chirurgas
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

Kab. tel. (312) 471-3300

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.

Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 438-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

Optometristas (Kaiba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.

Palos Hgts, Ill. Kety. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p.
Sešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLOBA, M.D.

AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Edvina Maciūtė iš Jurbarko džiaugiasi Los Angeles Shriners ligoninėje jai pritaikytu kairės rankos protezu.

Prekyba svetimu kailiu — Rūgpjūčio 23-čiosios samokslas

Beveik kiek sena yra žmonių, tiek sena yra ir prekybos istorija. Istorija žino daug faktų, kai karaliai, norėdami sudaryti laikiną taiką, perleisdavo pavergtą tautą ar silpnesnius kaimynus stipresniojo įtakos zonai. Jeigu pažiūrėsime į Lietuvos istoriją, pamatysime, kad panašios prekybos irgi vyko. Žinomiausias, tai Žemaitijos užrašinėjamai ar dovanojimais. Kadangi tai vyko tolimoje praeityje, viskas jau yra istorijos miglose paskendę ir, atrodo, ne taip kraštiečiai. Tuomet, kaip ir dabar, niekas nekreipė dėmesio į žmones ar jų sąsąras.

Rūgpjūčio 23-sios samokslas liko gyvas mūsų atmintyje, kadangi jis ir mus tiesiogiai palietė. Be to, netrukus po šio susitarimo, kilo Antrasis pasaulinis karas, kuris palietė šimtus milijonų žmonių ir beveik visą mūsų planetą. Istorijos slinktyje nėra buvę tokio sukrėtimo, kuris būtų tiek milijonų žmonių palietęs. Net „Didysis tautų kraustymasis“ tiek žmonių neįjungė. Viena, kad iš viso tuomet tiek žmonių nebuvo, o antra, neapėmė tokių didelių geografinių plotų.

Šis klastingasis Rusijos-Vokietijos susitarimas vyko mūsų kailio sąskaita, kadangi Baltijos kraštai buvo pagrindinis derybų objektas. Buvo žinoma, kad Hitleriui šūkaujant ir vokiečiams kardais žvanginant, Vakarų didžiųjų valstybių diplomatai į Maskvą skraidė ir vedė derybas. Iš tų derybų nieko neišėjo, tuomet jokių detalių nežinojome. Staiga, lyg perkūnas iš giedro dangaus, pasklido žinia, kad Vokietija su Rusija pasirašė sutartį. Pasirašius sutartį, po 8-nių dienų prasidėjo karas.

Tik vėliau pradėjo aiškėti, kad ta sutartimi Vokietija Baltijos kraštus ir rytinę Lenkiją užleido rusams. Tiesa, Lietuva iš to sandorio kurį laiką dar buvo išskirta. Tačiau neilgam! Netrukus ir Lietuva pateko į meškos glėbį. Koks tas jos glėbys buvo, tai visi jau gerai žinome. Dabar svarbesnis yra tas nemalonus faktas, kad Vakarai, kurie 1939 m. nesutiko išduoti Baltijos kraštų, o laimėję karą, tą Hitlerio ir Stalino sandorį toleravo. Nors tariamai užpuolikai buvo nubauti, tačiau ne Rusija, kuri net prie teisėjų stalo sėdėjo.

Rusijos įvykdyti užgrobiai de facto buvo pripažinti. Net ir vakariečių jaunesnioji karta pradeda Europos politinėje situacijoje nesiorientuoti. Kaip kitaip būtų galima pateisinti nenorą Rusijos supykinti, Rusijos kariuomenės išvedimo delsimą iš Baltijos kraštų toleravimą. Iš estų ir latvių reikalaujanti „tautinių mažumų“ teisių gerbimo (iš Lietuvos to nereikalauja, kadangi, ne prašant, viską su kaupu davė).

Darosi pikta skaitant: „Niekas neabejoja, kad Karaliaučius priklauso Rusijai ir svarbu pasiekti teisingą susitarimą (taip kalbėjo Britanijos premjeras John Major, J.Ž. — „Draugas“ 1994.VIII.12)“. Kaip galima „teisingą susitarimą“ pasiekti ant neteisingų pamatų? Tokiam pasauliui mes gyvename!

Ši data mums primena ne tik išdavimą, bet ir tokią heroiką, kuri nustebino pasaulį. Tad neturėtume ir to užmiršti. Kuomet 1989 m. rugpjūčio 23 d. apie milijonas lietuvių, latvių, estų ir net kitų tautybių prijauniančių žmonių susiėmė rankomis ir sudarė nepertraukiamą grandinę nuo Vilniaus katedros iki Talino. Tai buvo taikinga demonstracija už laisvę, kuri nustebino pasaulį ir kuri privertė Rusijos mešką mauroti. Šia proga reikėtų pastebėti, kad nė vienas tuometinės Lietuvos vyriausybės ir nė vienas LKP centro komiteto narys toje grandinėje susiėmė rankomis nestovėjo.

Taip pat galime prileisti, kad greičiausiai ir dabartinės vyriausybės žmonės joje nedalytesė iki Lietuvos pripažinimo de facto. Kai ir Rusija Lietuvą pripažino, tai į valdžią pradėjo brautis tie, kurie nuošalyje stovėjo, arba KGB rūmuose sėdėjo. Tuomet buvo sugriautas žemės ūkis, prasidėjo visuomeninio turto grobystmas, kuris supriešino žmones. Reikia tikėtis, kad, padėčiai nesitaisant, žmonių kantrybė pasibaigs ir į valdžią galbūt bus renkami žmonės, kuriems ne tik jie patys, bet ir Lietuva rūpės!

Juozas Žygas

Lietuvos savanoriai Labanoro girioje.

Nuotr. A. Krušnos

RUSŲ KARIŲ MIRTYS

KAZYS BARONAS

Mūsų korespondentas Europoje

Vokietijos spaudos agentūra iš patikimų šaltinių pranešė, kad kiekvienais metais Rusijos kariuomenėje miršta 5,000 karių (JAV - 1,840). Vokietis atstovas aplankė D. Čerketorovo šeimą, gavusią raštą iš štabo, kad sūnus tik po dviejų tarnybos savaitių mirė nežinoma liga. Tėvai nenorėjo tikėti, kadangi sūnus visuomet buvo sveikas „kaip ridikas“. Dar tą pačią dieną tėvas nuvyko į sūnaus dalinį, prašydamas nors paskutinį kartą pamatyti sūnaus veidą. Pulko vadas pasakė griežtai „niet“. Tėvas staiga prasižvėrė prie karsto, atidarė jį, pamatydams ant galvos žaizdas, sužeidimus visame kūne. Aišku, kad sūnus buvo mirtinai sumuštas.

Tokius įvykius valandų valandas galėtų pasakoti Veronika Marčenko: „Ji eina „Motinų teisingumo fondo“ pirmininkės pareigas. Ši organizacija jungia tėvus, kurių sūnūs nežinomom aplinkybėm mirė Rusijos kariuomenėje. Pirminkė kaltina Rusijos kariuomenės vadovybę, kuri nė kiek nepasikeitė nuo komunizmo laikų.“

Kiekvieną dieną juodom sukelė motinos aplanko Lučnikovo g-vę, norėdamos sužinoti tikrą sūnų mirties priežastį, nes oficialiai pranešama, kad sūnus nusizūdė, mirė autoavarijoje ir pan. Tačiau iš 10 tėvų devyni netiki tokiais pranešimais. Ir kas svarbiausia — mirties pranešimai daugiausia yra naujų, kurie įvairiai skriaudžiami vyresniųjų karių. Pasiskundus

kuopos ar bataliono vadui, toks karys „pašalinamas ir gyvųjų tarpo“.

Mirties priežastys yra įvairios. Pirmiausia puskarininkiai, viršilos ar net karininkai yra labai blogai apmokyti, o maži atlyginimai atsiliepi viršininkų disciplinoje. Taip pat kariuomenėje yra labai paplitęs kriminalitetas. Kiekvieną dieną įvyksta tūkstančiai vagysčių, neaplenkiant ir valstybinio turto. Nors rusai neskelbia dezerterų skaičių, tačiau vokiečiai rašo, kad yra įsteigta „Armijos ir visuomenės“ draugija, kuri rūpinasi karių sąlygų pagerinimu. Tai organizacijai priklauso profesoriai, docentai, buvę karo mokyklos auklėtiniai, Rusijos inteligentai.

Ar pavyks „Armijos ir visuomenės“ bei motinų organizacijoms pagerinti naujokų gyvenimą kareivinėse, parodyti netolima ateitis. Visuomet prisimenu mano tėvo mėgtą posakį: „Kazik, Dievas aukštai, o caras toli“...

Kita medalio pusė. Rugpjūčio 31 d. paskutiniai Rusijos daliniai paliks Vokietiją. Televizija parodė Mukrane kraunamą rusišką karinį turtą, perkeltą į jį „Memel-Klaipėda“. Manding, be karinio turto slapta kraunamos ir kitos vokiškos gėrybės,

aukštųjų karininkų igytas turas Vokietijoje.

Dar toliau einama Rytų Vokietijoje, jos kariniuose aerodromuose. Čia lėktuvai be karinių įrengimų, krauna taip pat vogtas automašinas. Jungtinė vokiečių-rusų policija netikėtai patikrino rusiškų lėktuvus, rasdama juose vidurinės klasės mašinas, o vokiečiai dar aerodromo pakrastyje rado paslėptas penkis automašinas, jų tarpe vieną labai brangią. Vokiečių spauda rašė, kad Brandenburgo Gross-Doeln vietovėje vokiečiai aptiko pusės milijonų vertybių automašinų. Jos visos buvo vogtos ir skirtos „eksportui“ į Rusiją. Brandenburgo kriminalinės policijos atstovas pareiškė spaudai, kad vietos rusų kariniame aerodrome paskutinėm savaitėm vyko didelis judėjimas, nors oficialiai buvo pranešta, kad karinis transportas laikinai sustabdytas. Vokiečių policijos atsakymas: aerodromuose buvo aiškiai pastebėtas ne rusiškos, bet mafiškos jėgos.

Lietuvių kilmės Vokietijos inž. Helmutas Šimkus (vokiečiai rašo Szimkus), nubautas Irane mirties bausmė už šnipinėjimą Irako naudai, pranešant Bagdadi Irano šaunamų raketų taikinius, Vokietijos vyriausybės pastangomis, po ketverių metų kalėjimo, buvo išleistas į laisvę. H. Šimkus televizijoje paneigė bet koki šnipinėjimo darbą, suminėdamas kankinimus Irane.

Rugpjūčio 3 d. Vokietijos radijas, pasiremdamas „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ dienraščių pranešė, kad H. Šimkus šnipinėjo ne tik Irakui, bet, dar gyvendamas Rytų Vokietijoje (vėliau jis perbėgo į vakarų pusę), taip pat ir JAV naudai.

Danutė Bindokienė

Kartais laimi ir teisybė

Kai 1939 m. rugpjūčio 23 d. Sovietų sąjungos vardu Molotovas kartu su Trečiojo Reicho Vokietijai atstovavusiu Ribbentropu pasirašė Maskvoje sutartį, prieš tai vykusį pasitarimą tarp sovietų ir vokiečių dokumentai buvo pažymėti „slaptai“ ir „labai slaptai“. Pasaulis tuo metu buvo užimtas II pasaulinio karo grėsmės rūpesčiais ir su baime stebėjo Hitlerio ėjimus Europoje. Buvo aišku, kad artinasi audra, kuri nusiaubs ne vien Europą, bet visą planetą. Naivuoliai politikai vylėsi tą audrą bent kiek atitolinti, o galbūt ir visai sustabdyti, jeigu pasistengs kai ko nematyti, nesikišti, praleisti pro pirštus.

Sunku pasakyti, ar Stalino-Hitlerio susitarimą, kuriuo iš anksto buvo nuspręstas trijų Baltijos šalių ir dalies Lenkijos likimas, pasaulis būtų taip pat ignoravęs, jeigu ta sutartis būtų buvusi žinoma. Šiandien galima spėlioti įvairiais, bet, paslapčiai patikrinus rusiškų lėktuvus, rasdama juose vidurinės klasės mašinas, o vokiečiai dar aerodromo pakrastyje rado paslėptas penkis automašinas, jų tarpe vieną labai brangią. Vokiečių spauda rašė, kad Brandenburgo Gross-Doeln vietovėje vokiečiai aptiko pusės milijonų vertybių automašinų. Jos visos buvo vogtos ir skirtos „eksportui“ į Rusiją. Brandenburgo kriminalinės policijos atstovas pareiškė spaudai, kad vietos rusų kariniame aerodrome paskutinėm savaitėm vyko didelis judėjimas, nors oficialiai buvo pranešta, kad karinis transportas laikinai sustabdytas. Vokiečių policijos atsakymas: aerodromuose buvo aiškiai pastebėtas ne rusiškos, bet mafiškos jėgos.

Sutartys anuo metu buvo nuolat sudaromos ir taip pat nuolat laužomos. Daugumas jų nebuvo įvertos net popieriaus, ant kurio surašytos. Tarptautiniai pasitarimai įgydavo besiderantiems kraštams truputį laiko, pademonstruodavo pasauliui „gerą valią“, kad iš viso tariamasi, o nesigriebiama ginklų. Dažnai, dar rašalui po sutarties pasirašymo nenuzdūvus, viena ar abi pasirašiusios valstybės imdavosi agresyvių veiksmų. Taip atsitiko su Lietuvos-Lenkijos sutartimi, tą padarė ir Vokietija, neilgai trukus po Molotovo-Ribbentropo sutarties pasirašymo pradėjusi karą su Sovietų sąjunga. Tačiau tam tikra prasme Molotovo-Ribbentropo slaptoji sutartis galiojo daug dešimtmečių, o Lietuva, kartu su kitomis Baltijos tautomis, buvo atsidūrusi „sovietų įtakos sferoje“.

Paslapties uždangą nuplėšė Lietuvos rezistencinio pogrindžio spauda, nuo 1972 metų pradėjusi savo leidiniuose skelbti slaptuosius 1939 m. sutarties protokolus. Jų didžiausioji vertė buvo ta, kad Lietuvos žmonėms — net komunistams — akivaizdžiai įrodė Baltijos tautų teisę būti nepriklausomomis.

Okupacija nebuvo atsitiktinė II pas. karo pasekmė ar net — kaip tvirtino Maskva — savanoriškas įsijungimas į Sovietų sąjungą. Tai buvo iš anksto apsvaistytas, suplanuotas susitarimas tarp dviejų didžiųjų kaimynų. Rusija niekuomet nelinko atsisakyti savo kėslių į Lietuvą, o taip pat sausumos kelio į Baltijos jūros uostus (to nėra atsisakiusi ir šiandien, reikalaujama karinio tranzito per Lietuvą į Karaliaučiaus sritį). Sovietų sąjunga, nors jau pasivadinus kitu vardu, tebesė carų imperijos politika Baltijos tautų atžvilgiu. Tai įrodė 1939 m. rugpjūčio 23 d. sutarties ir apskritai visi slaptieji pasitarimų protokolai prieš jos pasirašymą. Stalinas buvo pasirašęs bet kokią kainą (net milijonais auksinių markių) įsigyti Lietuvą.

Praėjus daug dešimtmečių, iškentėjus daug kančių, slaptieji 1939 m. sutarties protokolai buvo pirmasis „pagalys riedančiuose sovietijos ratuose“. Tai buvo veiksmingas ginklas įrodyti pasauliui, kad Baltijos šalių okupacija yra neteisėta, kad tai II pas. karo likutis, kuri bematant reikia panaikinti. Juk Hitleris pralaimėjo karą ir jo Trečiasis Reichas turėjo atsisakyti visų užgrobtų žemių, o sutartys, Hitlerio (ar jo igaliojinių) pasirašytos, tapo bevertės. Tai kodėl Lietuvai ir kitoms Baltijos tautomis buvo taikoma išimtis? Kodėl Stalino-Hitlerio sutartis tebegalioja?

Tokio svarbaus ginklo reikėjo ne tik disidentams Lietuvoje, bet ir užsienio lietuviams. Juo apsiginklavę, galėjo varstyti Vakarų valstybių valdžios duris, skelbti pasauliui tą dviejų baisių diktatorių „paslaptį“ ir reikalauti teisybės.

Galima tvirtinti, kad Lietuvos pogrindžio spauda, paskelbusi 1939 m. rugpjūčio 23 d. protokolus, atidengė ne vien šurpią ir gėdingą paslaptį, bet atidarė lietuvių tautos akis. Nėra abejonės, kad vėliau įvykęs Lietuvos laisvės troškimo atgimimas, masinės demonstracijos, Sąjūdis ir galbūt net komunistinės sistemos subyrėjimas atsirado iš dalies dėl tų dokumentų paskelbimo. Į rugpjūčio 23 d. galime žvelgti su tam tikru liūdnu pasitenkinimu: teisybė vis dėlto kartais laimi!

APIE GINTARĄ NUO SENIAUSIŲ LAIKŲ IKI ŠIŲ DIENŲ

VINCAS KORKUTIS

3

Pagaminami ne tik papuošalai, bet gintaro taurės, lėkštės, žvakidės, moterims papuošalų dėžutės, kardu rankenos, pypkės ir kt. Sukurtos meniniai atžvilgių retos vertybės dažniausiai patekdavo į valstybės muziejus. Pvz.: Liudvikui XIII 1613 m. buvo padovanoti gintariniai šachmatai. Liudvikas XIV 1682 m. gintarines dėžutes su veidrodžiais padovanojo Siamo pasiuntiniui. Rusijos carui Petriui I 1716 m. Fridrichas Vilhelmas I padovanojo gintarinę salę, kuri buvo įrengta Žiemos rūmuose, o vėliau perkelta į Carskoje selo. Per Antrąjį pasaulinį karą šio kambario gintarinės sienos buvo vokiečių karių nuplėtos ir dėžėmis išvežtos į Vakarų, tačiau iki šiol dar nesurastos. Vėlesniais laikais, vystantis cheminei pramonei, gintaras ir iš jo gaminama gintarinė rūg-

tis, gintaro lakas, tapo svarbia medžiaga karo ir kosminėje pramonėje, radiotechnikoje, nes yra gera izoliacinė medžiaga. Daromi gintariniai karoliai, nešlifuoti iš neapdirbtų gintaro gabaliukų yra vadinami medicininiais. Matomai, dėl vidinio radioaktyvumo gintaras turi gydomųjų savybių: kas dėvi auskarus, sumažina galvos skausmą, karoliai gydo strumą, angina, — taip bent kalbama tautosakoje.

Be to, medicinoje nuo seno vartojama gintaro rūgštis ir jos deruskos. Gintaras, veikiamas eterio arba alkoholio, skaidosi į gintaro rūgštį — C₁₀H₈O₄, iki 3-8%, ir dervas — 85-90%. Jis suminkštėja prie 150 laipsnių C, o lydosi prie 35 laipsnių C. Smulkdamas gintaras maloniam kvapiui, todėl jau nuo senų senovės jis buvo vartojamas įvairios paskirties smilkinimui, ypač

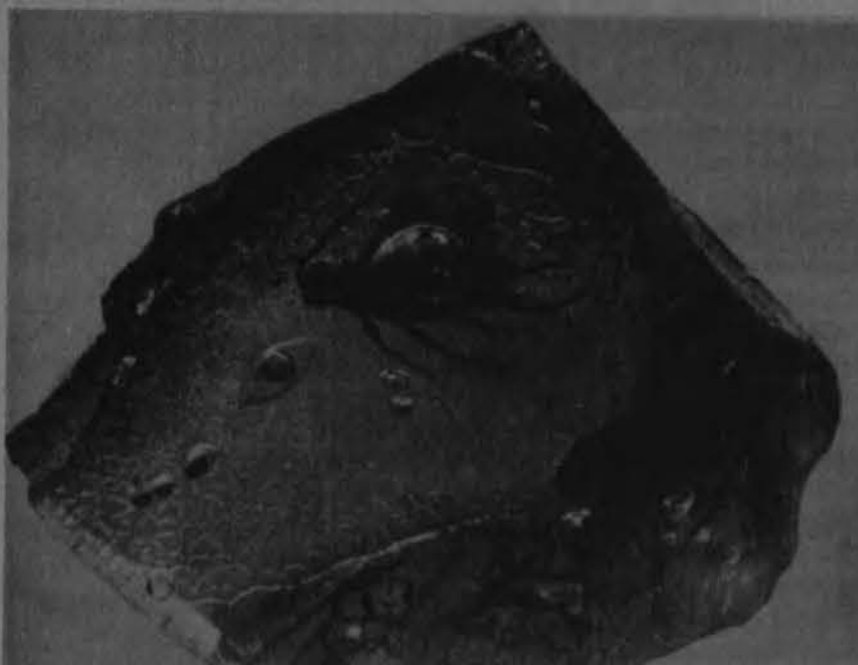
turtingųjų žmonių namams. Gintaras trapus ir lengvas, greitai yra nusvidinamas, o, ji švintinant ultravioletiniais spinduliais, žėri įvairiom spalvomis.

Skaidrus, auksiniai geltonos spalvos gintaras yra vertingiausias, jame kartais aptinkamos nedidelės dėmės, primenančios jūros putų baltą atspalvį. Kaulinis gintaras yra nepermatomas, primenantis dramblio kaulą, tačiau ir jo spalvų bei atspalvių yra keletas. Vidutiniškai skaidrus gintaras, su nevienodais

atspalviais ir dėmių pavidalais, yra dar vadinamas bastardinu. Jis taip pat lengvai šlifuojamas.

Savo chemine sudėtimi artimiausias Baltijos gintarui yra rumenitas, kuris aptinkamas Karpatuose, Galicijoje ir Valakijoje. Jis rusvai gelsvas, pilkas ar duminis. Panašios sudėties yra ir simetitas, surandamas Sicilijoje, kuris dažnai yra ryškiai raudonos spalvos, rusvas, žalias, o — rečiausiai — mėlynas.

Nežymiais kiekiais gintaras

Amžiams „užkonservuotas“ vabzdys gintaro gabalėlyje.

randamas Lenkijoje, šiaurės — vakarų Vokietijoje, Danijoje, Pietų Švedijoje, Ukrainoje.

Fosilinių sakų yra surasta Naujoje Zelandijoje, Tailande, Japonijoje, New Jersey ir Virginijos valstijose Amerikoje, Kanadoje, Meksikoje, Brazilijoje ir keliuose vietose Afrikoje.

Tačiau 90% viso pasaulio iškasamo gintaro sudaro Karaliaučiaus srityje, buv. Rytų Prūsijos Sambijos pusiasalyje, išgaunamas iš mėlynosios žemės sluoksnio gintaras.

Nuo pačių seniausių laikų gintaras plito į pasaulį iš Baltijos pakrastyje surandamo gintaro, kurį jau senajame akmens amžiuje žmogus ėmė vartoti amuletu ir talismanų gamybai, pasipuošimui. Seniausias dirbiny, surastas netoli Hamburgo. Viduriniojo akmens amžiaus dirbinių surasta Danijoje, netoli Challebi upės. Žvėrių schematinės figūros pavaizduotos net 10 cm dydžio gintaro gabale. Archeologai mano, kad tai išlikęs dirbiny iš 7 amž. pr. Kristų. Surastos žmonių figūros Juodkrantėje yra iš 5 amž. pr. Kr.

Naujuoju akmens amžiumi pradėdant, gintaras imamas vartoti papuošalams, vadinamųjų rutulimų amforų kultūros poveikyje, apie 3 amž. pr. Kr., nuo Oderio iki Nemuno.

Karolių apvara iš Nikelų kapinyno, IX-XIII a.

Žmonės ėmė auginti gyvulius, dirbti žemę. Jų įkapėse surasti gintariniai papuošalai ir ritinėliniai karoliai. 1958 m. Danijoje, netoli Corseno buvo surastas molinis asotis, padarytas apie 350 m. pr. Kristų. Jame buvo net 400 karolių ir varinės apyrankės. Gintariniai dirbiniai ir karoliai surasti netoli Dragschholmo jauno vyro įkapėse. Salia kirvio ir strėlės aptikti, gerai išsilaike, 53 gintaro dirbiniai. Įdomu pažymėti, kad dalis gintaro buvo tikriausiai vartojama papuošti drabužius. Panašūs reiškiniai aptikti rytų Latvijoje, netoli Lubano ežero, kur surastas didelis kiekis gintarinių pa-

puošalų, iki galo neužbaigtų. Taigi, remiantis archeologinių radinių paplitimu, nustatyta, kad jau senoji žalvario amžiaus metu, maždaug 1500-950 m. pr. Kristų erą Sambijos ir Lietuvos pakrantėse surinktas gintaras keliaudavo į vakarus iki Danijos, o iš ten pasiekdavo Romą. Gintaras buvo įmielai keičiamas į žalvarį arba jo dirbinius, Lenkijoje, netoli Wrocławo, prie senojo prekybos kelio, buvo surastos kelios statinės su 2,750 kg gintaro. 1924 m. rytų Prūsijoje, netoli Leizūnų, prie Kuršių marių, surasta net trys centneriai gintaro žaliavos.

Bus daugiau

ATSIŠAUKIMAS dėl Lietuvos saugumo

Lietuvos piliečiai!

Susirūpinimas Lietuvos saugumu paskatino mus šiuo atsišaukimu kreiptis į Jus. Gyvename meta, nuo kurio priklausome, ar Lietuva įžengė į XXI amžių įsitvirtinusi Europos krikščioniškosios civilizacijos tautų šeimoje, ar liks veikianti Eurazijos grėsmės. Lietuvos saugumas yra būtina sąlyga jos demokratinei ir kultūros raidai.

Labai didelę reikšmę Lietuvos raidai ir saugumui turi 50 metų senumo ir iki šiol neišspręsta tarptautinė problema — buvusiai SSRS pavestas administruoti okupuotas Karaliaučiaus kraštas. Tik laisva ir savarakiška šio krašto raida pasitarnautų Lietuvos ir Europos saugumui. Tuo tarpu Rusija čia stiprina savo karines pajėgas, siekdama išsaugoti savo karinės jėgos veiksmų Europos viduje.

Nors okupacinė kariuomenė pasitraukė iš Lietuvos, tačiau Lietuva tebelieka pavojingai — tarsi Rusijos replėse — išspręsta tarp dviejų labiausiai sukarintų Europoje teritorijų — Karaliaučiaus krašto ir Baltarusijos. Be to, Rusija trukdo Lietuvai realiai užsitikrinti saugumą Vakarų Europos gynybos struktūrose ir, pasak oficialių Maskvos pareiškimų, siekia pagrindinio strateginio tikslo — išsaugoti Rusijos „karinį buvimą“ Baltijos valstybėse.

Visiškai aišku, kad tokiais aplinkybėmis pats Rusijos karinio tranzito per Lietuvą įteisinimas iš esmės nulemtų Lietuvos likimą, nes tada Lietuvos teritorija ir jos oro erdvė sujungtų Baltarusiją ir Karaliaučiaus kraštą į viensą Rusijos karinę sistemą, o Lietuvą taptų jos sudėtine dalimi.

Rusija ir kitokiais būdais stengiasi pajungti Lietuvą: ji nesilaiko pasirašytų sutarčių ir sudaro išskirtinai nepalankias sąlygas prekybai, stengiasi steigti Lietuvos teritorijoje savo ekonomines bazes. Per asmeniškai suinteresuotus tarpininkus arba tiesiogiai Rusija jau perima strategiskai svarbių Lietuvos ekonomikai — ypač susijusių su energetika — įmonių ir transporto įrenginių nuosavybę. Rusijos valstybinės monopolijos „Gazprom“ ir „Lukoil“ įgyja žymią Lietuvos valstybės nuosavybės dalį „Lietuvos dujų“, „Azoto“ ir „Naftos“ įmonėse. Rusijos valdžia atvirai teigia, kad Lietuvos naftos terminalo statyba prieštarauja Rusijos interesams. Todėl šios statybos vilkinimu nereikia stebėtis. Lietuvos ekonomikos saistymas su Rusija stabdo būtinus ir neatidėliotinus pramonės pertvarkymus, pasmerkdamas šalį atsilikimui ir keldamas pavojų Lietuvos saugumui.

Ne tik nuo valdžios, bet ir nuo Lietuvos piliečių priklauso, ar Lietuva sustiprins savo saugumą, atsispirs Rusijai ir ryžtingai įsijungdama į Vakarų Europos saugumo ir ekonomikos struktūras, ar Rusija vėl pajungs Lietuvą sau.

Matydami iškilusį pavojų Lietuvai, mes, pasirašiusieji šį atsišaukimą, kreipiamės į visus Lietuvos piliečius, ragindami nelikti abejingais Lietuvos saugumui ir pačios valstybės likimui.

Mes remiame Lietuvos apsisprendimą ir visas konkrečias bei ryžingas pastangas jungtis į Europos Sąjungą ir Vakarų Europos Sąjungą, tapti NATO nare.

Mes griežtai raginame Lietuvos Vyriausybę jokių būdu neįteisinoti Rusijos karinio tranzito per Lietuvą teritoriją bei neleisti tam tikslui naudoti Lietuvos oro erdvės.

Kadangi valstybės sienos su NVS gynyba yra neatskiriama dalis krašto apsaugos sistemos, aprėpiančios visą valstybės sienos ir teritorijos gynybą sausumoje, oro erdvėje ir jūroje, todėl Seimo daugumos priimta įstatyma, kuriuo faktiškai atsisakoma valstybės sienos su NVS gynybos ir naikintos sienos apsaugos karinės pajėgos, mes vertiname kaip sąmoningą krašto apsaugos sistemos griovimą.

Mes raginame Lietuvos valdžią neleisti Rusijai įsigyjant akcijas ar kitu būdu — perimti Lietuvos įmonių nuosavybę, nesudaryti sąlygų Rusijai ekonominėms bazėms steigti. Mes tvirtai pasisakome už stiprinančias saugumą priemones — sudaryti reikalingas sąlygas Vakarų kapitalui ir rimtoms Vakarų firmoms įsikurti Lietuvoje.

Mes raginame Vyriausybę pradėti tikrą kovą su ardomųjų ir kitų Rusijos struktūrų veikla Lietuvoje, apsaugoti nuo jų poveikio Lietuvos valstybės institucijas.

Mes raginame Lietuvos prezidentą ir Vyriausybę tarptautiniu mastu siekti Karaliaučiaus krašto visišką demilitarizavimo ir savanoriškos jo raidos.

Primindami Lietuvos pareigūnams jų ištikimybės priešais Lietuvos Respubliką ir jos reikšmę, mes norime juos įspėti, kad nepadarytų lemtingų klaidų ir, prasidėjus prieš Rusijos karinio tranzito įteisinimo bei kitų Lietuvai pražūtingų ar jos saugumą silpninančių sprendimų, neužsitrauktų sunkios asmeninės atsakomybės.

PASIRAŠO:

habil. dr. Vytautas Ambrazas; dr. Kazys Ambrozaitis; Elena Arbas — Alė Rūta, rašytoja; Edmundas Arbas, architektas; prof. habil. dr. Steponas Ašmontas; Jonas Avyžius, rašytojas; Feliksas Bajoras, kompozitorius; habil. dr. Jūratė Balevičienė; doc. dr. Jonas Banys; Stasys Baras, dainininkas ir visuomenės veikėjas; prof. habil. dr. Algimantas Bikešis; Danutė Bindokienė, rašytoja; prof. habil. dr. Juozas Blužas; prof. dr. Konstantinas Bogdanas, skulptorius; Algirdas Brazis, dainininkas ir visuomenės veikėjas; Žibutė Brinkienė, advokatė; dr. Zigmantas Brinkis; doc. dr. Alfredas Bumblauskas; Valerija Bungardaitė, pedagogė; Vytautas Cipliauskas, dailininkas; prof. habil. dr. Gintautas Česnys; Rimantas Dabšys, inžinierius; Jadvyga Damušienė, mokytoja; prof. dr. Adolfas Damušis; Petras Dirgėla, rašytojas; prof. habil. dr. Arimantas Dumčius; habil. dr. Kazys Eriugis; Violeta Gedgaudienė, mokytoja; prof. habil. dr. Algis Geniušas; Juozas Glinskis, rašytojas; Romualdas Granauskas, rašytojas; prof. habil. dr. akadem. Bronius Grigelionis; prof. habil. dr. Edvardas Gudavičius; Eugenijus Ignatavičius, rašytojas; Domcelė Jacevičiūtė, mokytoja; Liudvikas Jakimavičius, literatas; Julius Jodelė, inžinierius; prof. habil. dr. Julius Juzevičius, kompozitorius; prof. habil. dr. Rolandas Kazlauskas; dr. Petras Kisieliūnas; Juozas Kojelis, žurnalistas; habil. dr. Vytautas Kubilius, literatas; prelatas Jonas Kučingis; dr. Antanė Kučinskaitė; dr. Birutė Kudzienė; doc. Ričardas Kudžma; prof. Bronius Kutavičius, kompozitorius; prof. dr. Bronius Kuzmickas; prof. habil. dr. Vytautas Landsbergis; Algirdas Latėnas, aktorius; Faustas Latėnas, kompozitorius; habil. dr. Petras Lukoševičius; Nijolė

Lukšienė, gydytoja; prof. habil. dr. Vigirdas Mackevičius; Danutė Marcinkevičienė, gydytoja; prof. habil. dr. Algimantas Marcinkevičius; Jonas Matulaitis, pensininkas; Jonas Mikėlinas, rašytojas; dr. Kristina Miklaševičiūtė, menotyrininkė; habil. dr. Vacys Milius; prof. habil. dr. Nijolė Misiunienė; dr. Vytautas Narbutas; Salomėja Narkeliūnaitė, žurnalistė; Regina Narušienė, advokatė; Eimuntas Nekrošius, režisierius; Romas Nelsas, verslininkas; Angelė Nelsienė, visuomenininkė; Paulius Normantas, foto menininkas; prof. dr. Feliksas Palubinskas; Sigitas Parulskis, literatas; Zenonas Petkus, konsultantas; Kornelijus Platelis, literatas; Dalilė Polikaitienė, mokytoja; Algimantas Polis, rašytojas; Jonas Ramonas, ūkininkas; dr. Arimantas Raškinis; Algis Raulinaitis, teisininkas; Algis Regis, visuomenės veikėjas; Petras Repšys, dailininkas; prof. habil. dr. Albertas Rosinas; Liūda Rugienienė, žurnalistė; Kazys Saja, rašytojas; Emilis Sinkys, verslininkas; Julia Sinkys, visuomenės veikėja; prof. habil. dr. Rimantas Slizys; Kostas Smorgynas, aktorius; Česlovas Stankevičius, valstybės tarnautojas; Romualdas Šakenis, inžinierius; dr. Julius Šalkauskas; Arvydas Šaltenis, dailininkas; Saulius Šaltenis, rašytojas; dr. Gediminas Šerkšnys; prof. Leonardas Šimutis, muzikas; Jonas Švoba, žurnalistas; prof. habil. dr. Laimutis Telksnys; Vladas Telksnys, visuomenės veikėjas; habil. dr. KMA akadem. Antanas Tyla; prof. dr. Mečislovas Treinys; dr. Juozas Tumėlis; Rimantas Tuminas, režisierius; dr. akadem. Kazys Ulvydas; Jonas Urbonas, visuomenės veikėjas; prof. habil. dr. Vincas Urbutis; Raimondas Vabalas, kino režisierius; Vytautas Valius, dailininkas; prof. habil. dr. Povilas Vainilavičius; Juozas Vaišnys, kunigas, žurnalistas;

Mes nesame kaip smilgos pakele, kiekvieno vėjo malonėje...

Nuotr. Viktoro Kučo

Jonas Vaitkus, režisierius; dr. Jonas Valaitis; habil. dr. Adelė Valeckienė; habil. dr. Vytautas Vanagas; prof. habil. dr. Norbertas Vėlius; Ramunė Vėliuvienė, dailininkė; doc. Vladas Vildžiūnas, skulptorius; habil. dr. Angelė Vyšniauskaitė; Aldona Žemaitytė, žurnalistė; habil. dr. Regina Žepkaitė; akadem. Alfonsas Žilėnas; Vytautė Žilinskaitė, rašytoja; prof. Kazimieras Žoromskis, dailininkas; Povilas Žumbakis, advokatas.

Norintys pasirašyti šį atsišaukimą prašome užpildyti pateikiamą atkarpą arba parašyti tolygų tekstą, pasirašyti ir išsiųsti šiuo adresu: Dr. Vytautui Kubiliui, Jakšto 9, 204 kab., 2600 Vilnius, Lietuva. Pasirašiusių pavardes ketinama

skelbti masinės informacijos priemonėse.

ATKARPA:

Aš,.....
(titulas, laipsnis ar profesija; vardas, pavardė)

(Adresas)
pasirašau po atsišaukimu dėl Lietuvos saugumo

(parašas)
Parašą po atsišaukimu siunčiu šiuo adresu:

dr. Vytautui Kubiliui,
Jakšto 9, 204 kab.,
2600 Vilnius, Lietuva.

CITY CENTER GT — INTERNATIONAL

DĖKOJAME VĖSIEMS KLIENTAMS, KELIAVUSIEMS SU G.T. INTL. Į LIETUVOS DAIRŲ - TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ. BUVO MALONU JUMS PATARNAUTI. TEPASILEKA ILGAI SU JUMIS GRAŽŲS KELIONĖS PRISIMINIMAI! SAKOMĖ — IKI PASIMATYMO VĖL!

RUGPJŪČIO 10 IKI 22 — Kelionės išparduotos.

PRIMENAME, kad organizuojame keliones pagal kliento pageidavimus su pilnu turistiniu aptarnavimu.

KVIEČIAME KELIAUTI SU MUMIS Į VOKIETIJĄ... LAN-KYSIME PASAULYJE PAGARSĖJUSIAS KALĖDINES MUGES PENKIUOSE MIESTUOSE... KELIONĖ GRUODŽIO 2 IKI 13... BUS DAUGIAU INFORMACIJŲ VĖLIAU.

TURISTINIS PATARNAVIMAS:

- Automobilių nuomavimas
- Viešbučių užsakymas įvairiuose Lietuvos miestuose
- Pasitikimas aerouoste
- Tarp miestinių pervažinavimų

IR VISA TAI IŠIMTINAI SAVOMIS, MŪSŲ FIRMOS TARNAUTOJŲ, PASLAUGOMIS

Mūsų Vilniaus raštinė — jūsų paslaugoms!

KELIONĖS IŠ LIETUVOS: rašome savo raštinėje Vilniuje kompiuterine sistema bilietus į visus pasaulio kraštus. Bilietų apmokėjimas gali būti Lietuvoje arba Amerikoje — kaina nesiskiria. Rašome LUFTHANSA, SAS, FINNAIR bilietus ir netrukus galėsime pasiūlyti bilietus amerikietiškomis aviakompanijomis.

Mūsų personalas Vilniuje greitai sutvarko tranzitines Vokietijos vizas keliautojams ir padeda pasirašyti Amerikos vizos dokumentų pridavimui, organizuoja ekskursijas į Ameriką bei Meksiką, konsultuoja ir rezervuoja viešbučius užsienyje.

PROFESIONALIAI IR TVARKINGAI APTARNAUSIME ABIEJOSE ATLANTO PUSĖSE.

G. T. INTERNATIONAL, INC.
9525 SOUTH 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS
60457

TELEFONAI: (708) 430-7272
TELEFAX: (708) 430-5783

City Center GT-International
GEDIMINO PROSPEKTAS NR. 37
VILNIUS, LIETUVA

TELEFONAI: (370) 2-223-147
2-223-154
TELEFAX (370) 2-223-149

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS

Asmeniškai patarnauja įvairių nuosavybių pirkimo bei pardavimo, mieste ir priemiestuose. Suinteresuoti skambinkite **BUDRAITIS**
Bus.: 312-585-6100, res.: 312-778-3971

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS.

VEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

312-778-3313

KLAUDIJUS PUMPUTIS

J.M.Z. Construction Co.

Custom carpeting, rec. rm. additions; kitchen, bathrm., basement & deck construction; dry-wall hanging & taping; aluminum siding, soffit, fascia & seamless gutters; replacement glass block windows; shingle hot tar & modified rubber and roll roofs. Expert at tearoffs; complete tuckpointing; all colors; chimneys rebuilt. **Tel. 708-620-9942.**

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS.

H. Deckys

Tel. 585-6624

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(812) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- MLS kompiuteriūr FAX pagalba
- Nuosavybės įkainavimas veltul
- Perkame ir parduodame namus
- Apartmentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR RENT

Išnuomojamas 5 1/2 kamb. 3 mieg. butas antrame aukšte, 60 St. ir S. Keeling Ave., prie Midway aerodromo; 2 vonios, virimo plyta, vėsintuvas, skalbykla rūsyje; \$650 | mėn. ir pusantro mėn. „security deposit“. **Tel. 312-476-2343.**

IEŠKO BUTO

Ieškau 2 arba 3 mieg. kamb. buto antrame aukšte Brighton Pk., toliau | vakarus, net priemiestčiuose. **Skambinti: 312-778-6724.**

U.S. Savings Bonds Make Great Gifts.

A public service of this newspaper

AMERICAN TRAVEL SERVICE

Pigiausios kelionės į Lietuvą

Čikaga/Vilnius Čikaga/Vilnius/Čikaga

iki 15 rugsėjo	\$545.00	\$799.00
16 rugsėjo—30 spalio		
15—24 gruodžio	\$485.00	\$699.00
01 balandžio—31 gegužės		
01 lapkričio—14 gruodžio		
25 gruodžio—31 kovo	\$425.00	\$599.00

Prie visų kainų reikia pridėti mokesčius. Bilietus reikia išpirkti iki 1994 m. gruodžio 31 d. Informacijai prašome kreiptis tel. 708-422-3000. Darbo val.: pirmd., antrd., ketvird., ir penkd. 9 v.r.—5v.v., trečd. 9 v.r.—7 v.v., šešt. sekmd. uždaryta. American Travel Service 9439 S. Kedzie Ave., Evergreen Park, IL 60642.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą su pristatymu į namus.

AIR CARGO skubiems siuntiniams.

Pervedame pinigus **doleriais**.

Persiunčiame baldus.

MAISTO SIUNTINIAI

Tinka sveikinimams arba švenčių proga, tik **\$29.-** Kava tirpi, kava malta, arbata, vaisių koncentratas, sausainiai, šokoladas, aspirinas, multivitaminai. Didesnis, su daugiau produktų — **\$39.-** 55 svarai, įvairaus maisto rinkinys — **\$98.-**

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją apie maisto siuntinius.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629

Tel. 312-436-7772

LAIŠKAI

KUR DINGO LINAS SIDRYS?

Kurį laiką buvome įpratę „Drauge“ skaityti dr. Lino Sidrio gan griežtus straipsnius, kritikuojančius Lietuvos sveikatos stovį ir gydytojų bei Sveikatos apsaugos ministerijos „atbulinį bėgį“, kuriuo ji važiavo į sveikatos reformas. Nors kartais straipsniuose beveik įkyriai, kartojosi tos pačios mintys, bet, be abejo, jie buvo dieglys Sveikatos apsaugos ministerijos šone. O tą „dieglį“ juk reikėjo gydyti.

Ar jau visa sveikatos sistema Lietuvoje tiek pagerėjo, kad dr. Sidrys jai jokių priekaištų neranda? Būtų įdomu jo komentarus vėl skaityti.

Vitas Mateika
Downers Grove, IL

GERI PAKEITIMAI

Kai i „Drauga“ atėjo nauja vyriausia redaktorė, įvedė daug pakeitimų. Vienas teigiamiausių — žodžio „išėivija“ išmetimas ir pirmojo puslapio „Draugo“ metrikos. Dabar jau turime „užsienio lietuvių“ dienraštį, bet ne „išėivijos lietuvių“.

Aš pati niekur „neišečiau“, nes gimiau ir augau Kanadoje. Esu lietuvi, gyvenanti už Lietuvos ribų, taigi užsienyje. Save laikau užsienio lietuviu. Dar neseniai maniau esanti Lietuvos pilietę, nes man abu tėvai (ir jų tėvai ir seneliai, ir...) gimę Lietuvoje, tik turėję iš jos pabėgti nuo bolševikų pavojaus. Aš ir savo vaikams vis sakydavau, kad jie Lietuvos piliečiai (žinoma, ir Kanados), nes mano vyras taip pat lietuvių kilmės. Dabar, atrodo, belieka save vadinti „užsienio lietuviu“, nes Lietuva nenori su mumis turėti artimų ryšių, nenori pripažinti pilietybės. Aš tai jau tikrai nesikreipsiu į prez. Brazauską, kad „specialiu dekretu“ suteiktų tai, kas ir taip man priklauso!

Ta pačia proga noriu pakoментuoti ir paskutinį „Draugo“ puslapį, skirtą Čikagai ir apylinkėms (skaitau, nes įdomu, kas ten pas jus dedasi, be to, turiu draugų Čikagos priemiestyje). Man patinka, kai puslapi pamarginate nuotraukomis, nors jos kartais labai prastai išspausdinamos. Linkiu „Draugui“ vis tobulėti ir gyvuoti dar bent 85 metus!

Rita Angelika Jasulaitienė
Hamilton, Ont. Canada

KAS LAIMI?

Skaitant kai kuriuose laikraščiuose daromus užsipuolimus „Draugo“ vyr. redaktorės Danutės Bindokienės adresu, tinka visiems puolėjams Abraomo Lincolno pasakytos mintys: „Jeigu aš perskaityčiau ir reaguočiau į visus užsipuolimus, turėčiau užsidaryti savo įstaigą ir neatlikti kitų svarbesnių darbų. Stengiuos dirbti kuo geriausiai pagal mano žinias ir

sugebėjimus, dirbsiu, tol, kol būsiu gyvas. Jeigu mano gyvenimo pabaigoje pasirodys, kad aš sakiau teisybę, visi neteisingi užsipuolimai prieš mane, man bus bereikšmiai. Bet jeigu mano gyvenimo pabaigoje paaiškės, kad aš klydau, man nepadės ir dešimties angelų tvirtinimas, kad aš buvau teisus“.

Linkiu Danutei Bindokienei nepalūžti sutiktuose sunkumuose ir toliau dirbti su turima energija, informuojant lietuvišką visuomenę. Mes, kaip katalikiško laikraščio skaitytojai, prašykime Aukščiausiojo, kad jis ją stiprintų ir teiktų jėgų tolimesniam darbui.

Antanas Pauzuolis
Chicago, IL

O KODĖL NE FLORIDA?

Neiškenčiau ir aš savo „trigražio“ neprikišęs prie Pasaulio lietuvių centro Lemonte pavadinimo. Tik susimildami jo nekeiskite, nes mes čia, subridę į šiltą Floridos vandenį, gerai iš to pavadinimo pasiūpome ir vis padiskutuojame, ar nevertėtų mums visiems floridičiams sukišti galvas į krūvą ir pavadinti Floridą „Pasaulio lietuvių centru“. Visa valstija vis geriau negu vienas Čikagos priemiestis, juo labiau, kad i Floridą vis suvažiuoja mūsų tautiečiai iš visų šiaurės Amerikos ir net Kanados miestų, kai šaltis ten juos žiema „paspirgina“. Ir iš Lietuvos tėvynainiai veržiasi Floridą aplankyti, po šiltas, sūrias bangas panardyti, palmių pavėsyje pasėdėti — pradedant paprastais žmonelais, baigiant premjeriais ir, kiek teko girdėti, net pačiu prezidentu Brazausku, kuris esą numato i Floridą atvažiuoti. O kiek čia „kolonijų“ įkurta, kokios jos judrios! Visai nepasakytum, kad vyresnio amžiaus lietuviai jose kuriasi ar jau įsikūrę. Sakau, gal mūsų darbušius Jurgis Janušaitis, taip gražiai Floridą pagarsinę „Draugo“ telkinių skyriuje, galėtų pradėti organizuoti, kad Floridą būtų pavadinta „Pasaulio lietuvių centru“?

Žinau, kad nepopuliaru neigiamai apie Pasaulio lietuvių centrą Lemonte rašyti, nes iš ten tuoj kas nors atsiliesia ir papasakoja ne tik visą centro įkūrimo istoriją, bet kritikui negaili ir pylos. Be to, ten jau yra Pasaulio lietuvių bendruomenės raštinė, Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas, „Pasaulio lietuvių“ administracija... Kaip tokie svarbūs asmenys ir įstaigos galėtų būti tik paprastame „Lietuvių centre“?

Augustinas Puodžiukaitis
Saratoga, FL

NEREIKIA PASIKARTOJIMU

Skaitau daug užsienio lietuvių laikraščių. Gaunu nemažai ir Lietuvos spaudos, nes laikau savo pareigą remti lietuvišką periodiką. Mane labiausiai erzina, kai randu tuos pačius, tų pačių autorių straipsnius, iš-

spausdintus keliuose užsienio laikraščiuose. Ar redaktoriai negalėtų koku nors būdu tarp savęs pasitarti ir to nedaryti, o gal įtikinti savo bendradarbius, kad tai nei laikraščiu, nei rašiusiam garbės nedaro?

Dažniausiai ką nors pirmasis išspausdina „Draugas“, nes tai dienraštis, todėl jame daugiau sia medžiagos telpa, greičiausiai skaitytojus pasiekia. Po to tą patį randu savaitraščiuose ir t.t. Suprantu, kad pranešimai, pareiškimai ar kokie svarbūs nutarimai turi būti visur paskelbti, nes ne visi visus mūsų laikraščius skaito, bet sakykim, dr. Eidinto straipsniai tai jau kitas reikalas. Gerb. Ambasadorius turėtų suprasti, kad demokratiškuose vakariečių kraštuose tokia praktika nepriimtina, tik komunistiniame rojuje kiekvienas dienraštis privalėjo spausdinti visokias „didžiųjų tūzų“ kalbas ar išmintis. Nejaugi užsienio lietuvių periodikos redaktoriai neturi šviežios medžiagos, kad visus tuos pačius straipsnius spausdina?

Algimantas Savickas
Homewood, IL

KĄ REIŠKIA?

Kadangi „Drauge“ spausdiname nemažai straipsnių — net atkarpas — karinėmis temomis, skaitytojai, ypač jaunesnieji, negyvenę nepriklausomoje Lietuvoje, susiduria su nežinomais terminais ar žodžiais. Pavyzdžiui: ką reiškia „dimisija“ — sutrumpintai — dim.? Ar čia lietuviškas pavadinimas? Mano net tėvas jo nežino, nors yra gimęs Lietuvoje.

Algis Tautkus
Chicago, IL

Atsakome. Pagal „Lietuvių enciklopedijos“ V tomą (Lietuvių Enciklopedijos leidykla, Boston, MA, 1955 m., psl. 42): „dimisija (lot) — atleidimas iš tarnybos; visiškas karių atleidimas iš tikrosios karo tarnybos, atsargos bei apsaugos, sulaukus nustatyto amžiaus, arba dėl nesveikatos, karo tarnybai netinkamumo tapus“. Balyš Raugas, buvęs „Kario“ žurnalo redaktorius, dar papildo, kad kartais kai kurie dimisijos (dim.) aukštesnio laipsnio kariai buvo paliekami tarnauti karinėse įstaigose, neskiriant jų į aktyvią karinę tarnybą. — redakcija.

KAIP SU TUO PASAULIO CENTRU?

Man atrodo, kad tas nereikšmingas Čikagos priemiestis — Lemontas — su gal keliais šimtais lietuvių apylinkėje, be reikalo mėgina „pasaulio lietuvių centru“ pasivadinti. Kodėl tas „centras“ yra kaip tik ten, o ne, pavyzdžiui, mūsų Los Angeles? Juk čia taip pat daug lietuvių, daug veiklos, daug ginčų. Kai suruošiama didesnė šventė, net iš plačiausių Kalifornijos vietovių važiuojame i Šv. Kazimiero parapiją ar kitą Los Angeles vietą. Tuomet ten pasidaro Kalifornijos lietuvių centras — bet ne „pasaulio“!

MIRĖ LIETUVIŲ PRANCIŠKONŲ ORGANIZATORIUS IŠEIVIJOJE

Rugpjūčio 7 d. senelių prieglaudoje Putname mirė kun. Justinas Vaškys, pranciškonas, didžiai pasižymėjęs Amerikos lietuvių gyvenime. Tiesa, paskutinius kelis dešimtmečius jis laikėsi tyliai, atlikdamas pastoracinį darbą nuošalyje Maino valstijos vietovėje Greene ir vėliau Rochesterio lietuvių parapijoje. Tame laikotarpyje velionis buvo kiek primirštas, o taip pat ir jo reikšminga veikla.

Ji prasidėjo 1940 m., kai kun. Justinas Vaškys, skatinamas vienuolyno vyresniųjų, pabėgo iš Lietuvos i Vokietiją. Tada jis buvo jaunas (gimė 1909 m.), baigęs teologijos mokslą Austrijoje, studijęs Lietuvos universitete, direktoriauęs pranciškonų gimnazijoje Kretingoje. Į užsienį pabėgimo tikslas buvo suburti lietuvių pranciškonus kurie studijavo užsienyje, i vienuolinę bendruomenę, kad dirbtų išėivijoje. Tai jam gerai pasisekė, nors kliūčių buvo labai daug. Amerikiečiai pranciškonai kvietė glaustis prie jų, Amerikos vyskupai naujam ateiviui nerodė pasitikėjimo nei palankumo. Pagaliau kun. Justinui Vaškiui pasisekė įtikinti Ordino vadovybę, kad lietuviai, tik susitelkę i savarankišką būrelį vienuolijos rėmuose, sėkmingai galės veikti savo tautiečių labui.

Justino Vaškio pastangomis, buvo įsteigti 3 pirmieji vienuolynai: Greene, Kennebunkporte ir Brooklyne. Veikla vis šakojosi. Uolusis pranciškonas sėkmingai sutelkė visus studijavusius Europoje vienuolius. O

Tikrai pas mus niekam neateitų i galvą tokia „geniali“ mintis Los Angeles Lietuvių Šv. Kazimiero parapiją „pasaulio centru“ pavadinti.

Aurelija Navikienė ir Nijolė Bruzdienė

IR REDAKCIJA RAŠO...

Laiškų skyrius yra geriausia vieta atkreipti skaitytojų dėmesį i kai kuriuos reikalus, nes jie tinka ne vien Čikagos bei apylinkių skiltis skaitantiems. Labai dažnai redakcija gauna eilėraščių, kuriuos prašoma išspausdinti. Deja, „Draugo“ kasdieninėje laidoje eilėraščių nespausdiname, o kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė Aušrelė Liulevičienė turi savo sistemą, savo metodus gauti eilėraščius to priedo skiltims. Todėl labai prašome nesiųsti mums eilėraščių (iš Lietuvos gautų ar savo parašytų), nes jų nespausdinsime, o kiekvieną rankraštį sugrąžinti taip pat susidaro sunkumų, kai redaktorių rankos visuomet užimtos (juk mes tik po dvi rankas turime).

O kad jau pradėjome apie redakcijos reikalus kalbėti, dar kartą (jau bene šimtąjį) prašome: siųsdami bet koki laišką redakcijai, malonėkite pažymėti, kad jis redakcijai skirtas. Mums priklauso: pranešimėliai, žinios, straipsniai, nuotraukos, korespondencijos, laiškai ir visa tai, ką norėtumėte paskelbti dienraštyje. Administracija rūpinasi apmokamais skelbimais, užuojautomis, sąskaitomis, aukomis, adresų pakeitimais ir pan. Nepakanka ant voko užrašyti „Draugas“, nes tokie vokai automatiškai eina administracijai. Kol jie pasiekia redakciją, kartais kiek užtrunka ir skubi žinia nebūna laiku gaunama. Juk nėra labai sunku pridėti prie adreso dar vieną žodį ir užrašyti, kad skiriama REDAKCIJAI...

D. Bindokienė

DRAUGAS, antradienis, 1994 m. rugpjūčio mėn. 23 d.

5

mis Maino valstija pirmoji nutarė priimti neribotą lietuvių pabėgėlių skaičių iš Europos ir ji įkurdinti minėtoje valstijoje. Po to jau Amerikos federalinė valdžia išleido įstatymą, leidžiantį imigruoti mūsų pabėgėliams.

Po tokių žymių darbų kun. Justinas Vaškys nebesijautė stiprus ir porą metų sirguliavo senelių prieglaudoje Putname. Po mirties buvo atvežtas i pranciškonų vienuolyną Brooklyne ir čia, suvažiavus iš visur pranciškonams, gaudžiai apgalėtas ir palaidotas Šv. Jono kapinėse. Visi jam linkėjo am-

žinos ramybės dieviškose buveinėse ir jautė didį dėkingumą už atliktus darbus kitų labui.

Leonardas Andriekus, OFM

• Berlyne įvykusioje olimpiadoje 1936 metais, amerikietis bėgikas Jesse Owens rugpjūčio 9 d. laimėjo ketvirtąjį aukso medalį. Tuo buvo labai nepatenkintas Vokietijos diktatorius Adolfas Hitleris, nes Owens buvo juodosios rasės.

• Draugo fondas augs ir klestės, jeigu ir Jūs tapsite jo nariu.

Garbingam Lietuvos Kariui, Savanoriui Kūrėjui, Vyčio Kryžiaus Kavalieriui

A.†A.

Pulk. JONUI ANDRAŠŪNUI

Lietuvos žemelėn amžinam poilsui atgulus, jo mylimą žmoną VERONIKĄ, dukrą DALIĄ, žentą VYTAUTĄ, vaikaite RIMĄ ir DALYTĘ bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir liūdime drauge.

Sofija ir Adolfas Jelioniai
Irena ir Antanas Rimavičiai
Bronė Rusteikienė

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. JONAS AUKŠČIŪNAS

Tu išėjai iš čia kaip keleivis, Vėjas pėdas užneš užpuatys. Gal tik vardas, kaip žuvusio laivo Draugams paliks atmintį...

Jau suėjo skausmo pilni metai, kai mano mylimas Vyras mirė 1993 m. rugpjūčio 28 d.

Jo atminimui bus aukojamos šv. Mišios Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje rugpjūčio 26 d. 8 val. ryto ir Tėvų Marijonų koplyčioje rugpjūčio 28 d. 9 val. ryto.

Prašau gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Joną savo maldose.

Amžiną Atsilgį duok jo sielai, Viešpatie, ir Amžinoji Šviesa tegul jam šviečia.

Nuliūdę: žmona, brolis ir giminės.

KĄ DARYTI, JEI...?

„Ką daryt, jei mano artimieji mirtų toli nuo namų? Ką daryt, jei aš mirčiau kažkur?... Ką mano šeima darytų...? Ką daryti, jei...“

Nestebėtina, kad žmonės rūpinasi ką daryti, jei...? Mes visi esame judri visuomenė: darbo reikalais keliaujame po visą kraštą, daugelis pensininkų gyvena pensininkų apylinkėse, toli nuo savo vaikų. Tačiau nenusiminkite — Mes galime jums padėti! Nelaimės atveju mes galime būti jūsų patarėjai ir pagalbininkai, nežiūrint nuotolių.

Kaip? Mes priklausome „The Inman Group“ Amerikoje didžiausiai grupei specialistų, kurie gali mirusįjį atvežti ar nuvežti i bet kokią krašto vietovę. Jūs paskambinate mums, mes paskambiname jiems — ir viskas sutvarkyta!

Patarimas:

Pakalbėkime apie jūsų šeimos reikalus ir nuspręskime, kaip jūs norėtumėt tvarkytis nelaimės atveju. Kelios minutės sutaupeis jums ne vieną skausmo ir rūpesčio valandą.

CHICAGO

PETKUS & SON MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Mūsų šeima patarnauja jūsų šeimai nuo 1929 metų
ANTHONY B., DONALD A., & DONALD M. PETKUS
312-476-2345

CICERO

PALOS HILLS

LEMONT

O. Mikulekienė žiniasklaidos ir radijo atstovams pasakoja apie savo a.a. vyro Alfonso Mikulskio palaiką perlaidojimą Vilniaus Rasų kapinėse. Iš kairės: Vladas ir Gražina Plečkaičiai, O. Mikulekienė, A. Balašaitienė ir kiti.

Nuotr. V. Bacevičiaus

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

William Baader, M.D. (Plastic Surgeon), gyv. Bel-lingham, WA, buvo atsilankęs į „Draugą“ ir nusipirko įvairios lituanistinės medžiagos už kone 200 dol. Jis domėjosi knygomis, muzikos juostelėmis, lietuviškais papročiais, lipinukais, bet kokia literatūra, padedančia išmokyti lietuviškai ir t.t. Kodėl? Dr. William Baader yra lietuvių kilmės (iš motinos pusės), tik prieš dieną grįžęs iš Lietuvos, kur padėjo vietiniams gydytojams atlikti sudėtingas veido, rankų ar kitų kūno dalių „atstatymo“ po sužeidimų operacijas, nuvežė daug medicininės įrangos ir kitos medžiagos. Jis yra labai susižavėjęs savo kilmės kraštu ir nori išmokyti lietuviškai, palaikyti ryšius su lietuvišiais. Yra gimes Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje, bet mažas su šeima iš jos išsikėlė.

**Nekalto M. Marijos Prasi-
dėjimo** parapijos — Brighton Parke — karnavalas prasideda jau šią savaitę, rugpjūčio 24 d. ir tęsis iki rugpjūčio 28 d. Tai marga, triukšminga, įdomi šventė, kurios pelnas skiriamas šios lietuviškos parapijos labui. Klebonas kun. Anthony Puchenski kviečia visus lietuvičius iš arti ir toli atsilankyti, pasi-
vaisinti, pasižmonėti ir linksmai praleisti laiką. Bus įdomybių ir suaugusiems, ir vaikams, ir visiems kiemiems.

„Žalių kortelių“ pakeitimo reikalai: visi, kurie nėra piliečiai, bet turi „žalias korteles“, išduotas prieš 1978 metus, turi jas pakeisti iki š.m. rugsėjo 20 dienos. Toks yra JAV State Department įstatymas. Kortelės pakeitimu reikia kreiptis į artimiausią Imigracijos įstaigą. Čikagos ir apylinkių gyventojai, kurie dar nepadarė pakeitimo ir nenori vykti į miesto centrą — Imigracijos įstaigą to padaryti, prašome registruotis Socialinių reikalų raštinėje, tel. 312-476-2655. Atsiradus didesniai skaičiui norinčių šio patarnavimo, pakviesime Imigracijos įstaigos pareigūnus į „Seklyčią“ kortelių pakeitimui.

Rugpjūčio 18 d. Vyčių skyriuje „Drauge“, aprašant buvusį 81-ji Vyčių seimą, per korespondentės neapsižiūrėjimą yra pora netikslumų. Vietoje dr. B. Puri, M.D., turi būti dr. Dhampur Vidyasagar. Ta pati pavardė turi būti ir po nuotrauka.

x Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Leoniauskienė, TravelCentre, Ltd., tel. 708-526-0773.

(sk)

x TRANSPAK TALPINTUVAI į Lietuvą su siuntiniais siunčiami kas savaitę. Skubiams siuntiniams — air cargo. Pervedami pinigai doleriais. Pasirinkimas maisto siuntinių nuo \$29 iki \$98. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk)

**Auka „Draugo“ paramos fondui—
yra lietuviybės laidas ateities kartoms.**

DRAUGAS FOUNDATION
4545 W. 63rd St., Chicago, IL, 60629

Aukos yra nurašomos nuo Federalinių mokesčių.

„SUKTINIS“ SUKOSI, GROJO IR DAINAVO

Net ir didžiausi optimistai netikėjo, kad antradienio vakare į Jaunimo centrą sugužėtų toks didelis publikos būrys, kuris pripildytų didžiąją salę. Tačiau Kauno „Suktinio“ ansamblis buvo tas magnetas, pritraukęs per 400 tautiečių iš Čikagos bei jos artimųjų ir net tolimųjų apylinkių.

Rugpjūčio 16 d. apie pora valandų užtrukusiame koncerte

Dr. Angelė Dirkienė, L.A.P.A.S. lietuvių farmacistų draugijos naujoji pirmininkė, ir sekretorius Juozas Kalvaitis vyks į Portugaliją, Lisabonos miestą, atstovauti L.A.P.A.S. organizacijai farmacijos federacijos suvažiavime, kuris bus rugsėjo 5-10 d. Į suvažiavimą iš Lietuvos atvyko L.A.P.A.S. garbės narys dr. Eduardas Tarasevičius. Jis vadovauja komitetui, kuris ruošiasi išleisti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatus.

Vilniaus senamiesčio atnaujinimu susirūpinusios Danijos bendrovės BYFORYELSESELSKABET DAN-MARK vadovai, vyr. direktorius Niels Andersen ir statybos direktorius Freddy Avnby, atvyks į Čikagą ir ateinančią ketvirtadienį, rugpjūčio 25 d., 7:30 val. vakare, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, nori susitikti su Vilniaus senamiesčio ateitimi besidominčiais lietuvišiais. Susitikimą organizuoja PLB valdyba ir kviečia lietuvičius į jį atsilankyti ir sužinoti, kokius planus ši bendrovė siūlo ir kaip ji numato juos vykdyti.

sukūričiai daug ką parodė: jie šoko, grojo, dainavo. Dauguma jų šokių mažai Čikagoje matyti, o liaudies instrumentų ansamblis, kuris palydėjo šokėjus arba grojo solo irgi retas svečias Čikagos lietuvių scenose. Trys ansamblio dainininkės, dainavusios šokių metu, o taip pat ir atskirai (vienas kūrinys buvo padainuotas solo), publikos buvo labai šiltai priimtos.

Koncertą Jaunimo centre padėjo pats ansamblio vadovas Kazimieras Kondratavičius, palyginus dar jaunas vyras, trumpai nupasakojęs apie šį seniausią saviieklinį šokių vienetą Lietuvoje (jis įsteigtas 1936 m., tad po kelių metų bus minimas jo 60-metis). Vadovas taip pat pažymėjo atvykimo Amerikon tikslą, kuris buvo skirtas pasirodymams amerikiečių folkloro festivaluose Idaho ir Utah valstijose, kuriuose Lietuva buvo viena iš 15 šalių atsiuntusių savo reprezentantus.

O po koncerto vadovas scenoje išdavė paslapstį, pareikšdamas, kad ansamblis Čikagoje atsirado vietinio veikėjo Rimanto Dirvonio dėka. Šis vyras grįžo į Čikagą po Pasaulio lietuvių dainų šventės Lietuvoje tuo pačiu lėktuvu, kuriuo skrido ir sukūričiai savo gastrolėms Amerikon. Per lėktuvę užsimezgusią pažintį ir vėlesnius pokalbius R. Dirvonis pažadėjo, kad grįžęs į namus bandys surengti „Suktinio“ koncertą pasaulio lietuvių sostinėje po to, kai sukūričiai užbaigs savo gastrolės amerikiečių tarpe. Taip jis ir padarė. Pasitelkęs pagalbon „Margučio“ radijo programos vedėją Petrą Petrui, „Draugui“ maloniai atverus savo puslapius reklamos srityje, talkinant būreliui kitų tautiečių, šis užmojis buvo įgyvendintas. K. Kondratavičius už šį R. Dirvonio triušą jį scenoje apjuosė gražia „Suktinio“ tautine juosta.

Gausi į šį koncertą atsilankiusi publika programos metu ir po jos nebuvo abejinga kauniečiams, kurių kolektyvas (Amerikon atvykęs nepilna sudėtimi, nes dalyviai patys turėjo užsimokėti už kelionę) sudarė patrauklų vaizdą ir užsitaravo daug plojimų bei gėlių. Reikia pasakyti, kad iš mėgėjiško ansamblio vargu ar buvo galima daugiau tikėtis. Įkaitinta publika net ir po koncerto nesiskirstė į namus, o atėjusi į kavinę dar ilgai bendravo su svečiais iš Kauno.

Prieš išskrendant kauniečiams į namus, buvo galimybė paklausti vadovo K. Kondratavičiaus apie „Suktinio“ pasirodymus amerikiečiams (jų turėtų apie 30). Jis čia akcentavo didelę propagandinę rolę, kurią per tris savaites atliko jo ansamblis (beje, reikia pažymėti ir vadovo padėjėją Laimą Rekašienę) — daugumas amerikiečių žiūrovų nebuvo matę ir girdėję lietuvių. Jie domėjosi ne tik šokiais, dainomis, tautine muzika, bet net ir lietuvių kalba. Ansamblių dainininkės ir ten savo šeiminkams galėjo papasakoti apie tolimą, mažą, bet kartu ir garbingą Lietuvą. Jis pažymėjo, kad grįžus į Kauną, prasidės didelis darbas, nes reikės paruošti naują programą kitą pavasarį planuojamoms gastrolėms į Italiją (kovo-balandžio mėn.). Po to, gegužės mėnesį, ansamblio laukia jau dvidešimtas jų rengiamas festivalis Kaune, pavadintas: „Šokim, trypkim“.

Čikagon atvykę rugpjūčio 15 d. popietę ir čia išbuvę dvi paras, kauniečiai rugpjūčio 17 d. sėdo į „Lot“ bendrovės lėktuvą ir išskrido į Lietuvą.

Ed. Šulaitis

(sk)

Po „Suktinio“ koncerto Jaunimo centre. Iš kairės: Dr. M. Vygantas, P. Gobužis, R. Šarauskienė, B. Šiliūnas ir R. Dirvonis, suorganizavę šį sėkmingą koncertą.

Nuotr. I. Tjūnėlienės

PRANEŠIMAS APIE VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETĄ

„Saulutės“ šeštajame atviro žodžio forumo sekmadienį, rugpjūčio 7 d., Pasaulio lietuvių centre buvo padarytas įdomus pranešimas apie Vytauto Didžiojo universitetą. Prelegentas buvo VDU rektorius prof. dr. Bronius Vaškelis.

Forumą atidarė „Saulutės“ narė Danutė Šlenienė, trumpai supažindindama su „Saulutės“ veikla bei tikslais ir pakviesdama dr. Romualdą Kašubą, Northern Illinois universiteto „College of Engineering and Engineering Technology“ dekaną, pristatyti prelegentą.

Prof. dr. Bronius Vaškelis 17 metų buvo Lafayette College, Easton, Pa, Svetimų kalbų skyriaus vedėjas. Po to 8 metus ėjo vedėjo pareigas Lituanistinėje katedroje, University of Illinois, Chicago. 1992 metais išrinktas Vytauto Didžiojo universiteto rektorium.

VDU Kaune buvo atkurtas kartu su „Sajūdžiu“, ir 1989 m. balandžio mėn. surengta pirmoji konferencija, kurioje dalyvavo 14 mokslininkų iš užsienio. VDU buvo atkurtas laisvės principais ir idealais besivadovaujant. Kurį laiką universitetas egzistavo tik privačių žmonių šelpiamas. VDU aukščiausias autoritetas yra senatas, susidedantis iš 96 narių, kurių 48 yra iš užsienio ir 48 iš Lietuvos. Senatas renka rektorius, tvirtina praeitorius, programą ir pan. Prieš kurį laiką pradėjo grėsti pavojus VDU būti uždarytam: buvo norima jį prijungti prie Politechnikos instituto; miesto savivaldybė norėjo atimti du auditorinius, laboratorinius pastatus ir t.t. Tačiau šių metų pradžioje įvyko galutinis laimėjimas, t.y. universitetui pavyko pavirtinti VDU statutą ir visus universitetui priklausančius pastatus.

Šiuo metu VDU turi septynis fakultetus: teologijos, humanitarinių mokslų, menų, informatikos-matematikos, ekonomikos-vadybos, aplinkotyros ir socialinių mokslų. Pastebėtina, kad menų fakultete, Lietuvių literatūros katedra nukreipta susidomėti išeivijos literatūra bei kultūra. Šį rudenį į VDU vyksta keli mūsiškiai dėstyti lietuvių išeivijos literatūra.

Bakaluro laipsnį gauti reikalaujama ketverių metų studijų. Pirmus dvejus metus studijuojami bendri kursai. Reikalaujama imti anglų kalbą, du semestrus kompiuterių mokslą, Lietuvos istoriją, kultūrą ir kt. Trečiais metais studentai jau turi pasirinkti discipliną. Magistro laipsnį galima įsigyti per dvejus metus, o po to dar dvejus metus — daktaro laipsnį.

Paskutiniaisiais akademisiais metais VDU turėjo 218 dėstytojų, 1,600 pagrindinių studentų, 190 magistrantų ir 110 doktorantų. Daugelis studentų turi sunkumų pragyventi. Šiais me-

tais reikėjo šelpti apie 100 studentų. „Caritas“ yra įsteigęs „sriubos virtuvę“, kurioje maitinasi šalpos reikalingi studentai.

VDU turi studentų pasikeitimo programą su kitais universitetais. Bendradarbiaujama su: Fordhamo, Loyolos, New England College, Norvegijos Bergen, Švedijos Lundo, Danijos Roskilde. Veikia taip pat „Junior Year Abroad“ programa. Į užsienį pavyksta gauti stipendijas, bet sunku su kelionės išlaidomis. Universitetas bando paskolinti, tačiau susidaro problemų su skolų grąžinimu ir studentų negrįžimu į Lietuvą.

Ateities planuose numatyta vystyti aplinkotyros, teologijos, socialinės rūpybos, bankininkystės studijas. Jau keleri metai stengiamasi įsteigti teisės katedrą. Šiuo metu yra užvesti ryšiai su John Marshall Law School Chicago. Planuojamas bibliotekos kompiuterizavimas. Numatyta VDU nesiplėsti daugiau kaip 2,000 studentų pagrindinėse studijose ir 500 studentų aukštosiose studijose. Siekiama plėsti bendradarbiavimą su kitais Europos universitetais. Yra steigiamas išeivijos studijų centras-archyvas, prie kurio daug prisideda užsienio lietuvių.

Apskritai, didelė finansinė bei moralinė pagalba yra jaučiama iš išeivijos. Didelę paramą teikia „Draugo“ redakcija, spausdindama visus prisijungiančius straipsnius apie VDU. Didelę paramą jaučiama iš „Transpak“ įstaigos, kuri persiunčia universitetui knygas veltui. Ypač didelė moralinė parama atėjo iš Los Angeles ir Santa Monica lietuvių bendruomenės, ginant universiteto teises ir prof. Viktorijos Skrupskelytės, kuri surinko VDU senato užsienio narių parašus ginti VDU.

Apie Vytauto Didž. universitetą Kaune kalbą dr. Bronius Vaškelis, „Saulutės“ ruoštame „Atviro žodžio“ forumo.

Nuotr. Jono Maleiškos

Susirinkimą uždarė D. Šlenienė, padėkodama prelegentui rektoriui B. Vaškeliui ir dr. R. Kašubai už prelegento pristatymą. „Saulutė“ nuosirdžiai dėkoja Racine kepyklos savininkams, kurie vaišėms paaukojo skanių kepsnių. Taip pat PLC administratoriui Romui Kronui už nuosirdžią, šeimynišką pagalbą. „Saulutė“ iš surinkto pelno skiria 200 dol. VDU studentų šalpos fondui.

Danutė Dirvonienė

IŠ ARTI IR TOLI

KRYŽIUS IR KOPLYTSTULPIS BUS ATSTATYTI

Kuomet 1986-1987 m. Lietuvos ambasada Vašingtone JAV lietuvių lėšomis buvo išgelbėta nuo rimtų destruktijų, iš vidaus atremontuotas jos pirmas ir antrasis aukštas tapo aišku, kad ji Lietuvai tarnaus dar ilgai. Vienok laikas griauia piramides, paveikė jis ir Lietuvos ambasadą. Prakiurus senam stogui, lietus visiškai sugadino penkto aukšto patalpų lubas ir ypač sienas, tris ketvirto aukšto kambarius. 1993 m. pabaigoje uždengus naują stogą, greitai suremontuoti trys ketvirto aukšto kambariai. Šį pavasarį ambasadoje įvesta oro vėsinimo sistema. Neseniai baigtas nutiesti įvažiavimas į ambasados teritoriją ir automobilių stovėjimo aikštelė 9 automobiliams — dabar visi ambasados interesantai turi kur pastatyti savo mašinas ir yra labai patenkinti, kad nereikia ieškoti vietos grėtimose nelabai ramiose gatvėse. Miesto valdžios reikalavimu privalome nuplauti ir išvežti iš ambasadors teritorijos keturis didelius medžius, kurie yra pavojingai palinkę ir išvežti iš ambasadors teritorijos keturis didelius medžius, kurie yra pavojingai palinkę ir gatvę ar į šalia stovinčio gyvenamojo namo langus, priešingu atveju gresia pabaudos.

Atliekant kelio tiesimą į ambasados kiemą, vykdžiusios užsakymą firmos darbininkai turėjo laikinai iškelti visiems lietuviams brangius tautodailininko A. Grintalio pastatytą kryžių ir dailininko R. Tarabildos puikų kopyltstulpį, kadangi toje vietoje dabar eina naujasis įvažiavimas. Galutinai sutvarkius ambasados kiemą ir žemės sklypą, esantį už jos, kryžius ir kopyltstulpį bus atstatyti. Aukštų Katalikų Bažnyčios dvasininkų nuomone, jų peršventinti nėra reikalinga.

Ambasada labai dėkinga architektui Arvydui Barzdukui už nuolatines konsultacijas ambasados remonto ir aplinkos sutvarkymo klausimais, dalyvavimo derybose-konkursuose su firmomis, taip pat Kaziui Vasaičiui už panašią pagalbą. A. Barzdukas jau yra vadovavęs ne vienam ambasados atnaujinimui.

Spaudos skyrius